

Gyan Amrit શાલનામૃત

Vol.8 - Issue 6
June 2015
Retail Price 10/-

રાજયોગ વિશેષાંક

સ્થાનિક સેવાકેન્દ્ર

મુંબઈ મલાડમાં ‘વિશ્વ આરોગ્ય દિવસ’ કેમ્પનું ઉદ્ઘાટન કરતાં ફિલ્મ ડાયરેક્ટર ભાતા સુભાષ ધાર્ઢ, પ્ર.કુ. કુંતીભેન, ભારતીય કિક્ટર ભાતા અજુનકય રાહને, ડૉ. અરવિંદભાઈ તથા ડૉ. સંતોષ શેટ્ટી.

વડોદરા મંગલવાડી સેવાકેન્દ્રમાં ONGCનાં એકગીક્યુટીવ ડાયરેક્ટર ભાતા જાનેશયંદ્ર કટીયારનું પુષ્પગુંછથી સ્વાગત કરતાં પ્ર.કુ. રાજભેન.

રાજકોટમાં ‘અંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ’ અંતગાર્ત સામૃહિક યોગાભ્યાસ દ્વારા વિશ્વ શાંતિનાં પ્રકંપનો ફેલાવતાં ૮૦૦ પ્રભ્રાવત્સો.

આણંદમાં ‘વૃદ્ધન એસોશીએશન’માં ઈશ્વરીય સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. ગીતાભેન બાજુમાં પ્રમુખ ભવિની હંસાભેન તથા ભવિની વાસંતીભેન.

અમદાવાદ સાબરમતી સેન્ટ્રલ જેલમાં ‘રાજ્યોગ શિબિર’નાં ઉદ્ઘાટન બાદ સીનીયા જેલર ભાતા હર્ષદભાઈ શાહને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. નંદિનીભેન, પ્ર.કુ. ડૉ. જયશ્રીભેન, PI ભાતા જ્યાતિભાઈ ચૌધરી.

પાટણ જીલ્લા જેલનાં જેલ અધિકારક ભાતા આઈ.લી.ચૌધરીને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. નીલમભેન.

કલોલ શહેરમાં સરદાર બાગ ખાતે ‘અંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ’ અંતગાર્ત યોગ સપાંહ કાર્યક્રમમાં પ્ર.કુ. અરણાભેન તથા પ્રભ્રાવત્સો.

રાજકોટ(પંચશીલ) બોલબાલા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા મધર ડે પર પ્ર.કુ. અંજુભેનને નારી શક્તિ એવોર્ડ એનાયત કરતાં રાજકોટ પોલીસ કર્મશિનર ભાતા મોહન જા તેમજ ભાતા જયેશ ઉપાધ્યાય.

વર્ષ ૮

જૂન-૨૦૧૫

અંક : ૬

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખ્યપત્ર
રાજ્યોગ વિશેપાંક

અમૃતસૂધિ

● રાજ્યોગના સાધકો	તંત્રી સ્થાનેથી	04
● યોગયુક્ત સ્થિતિ	દાદી જાનકીજી	06
● યોગની ગાછન અનુભૂતિ	દાદી પ્રકાશમણિજી	09
● યોગ સંછર્જ કર્યારે બને?	દાદી હૃદયમોહિનીજી	11
● યોગનાં આધારભૂત તથ્ય	બ્ર. કુ. જગદીશચંદ્ર	13
● યોગથી વિકર્મનો વિનાશ કર્ય રીતે ..	બ્ર. કુ. રમેશ શાહ	19
● રાજ્યોગ દ્વારા વૃત્તિ, દસ્તિ, કૃતિમાં પરિવર્તન	દાદી મનોહરદ્વાજી	21
● રાજ્યોગ	બ્ર. કુ. શિવાનીબેન	25
● રાજ્યોગીઓનું કર્તવ્ય	રાજ્યોગીની સરલાદીદી ..	28
● પરમાત્માએ શીખવાડેલો રાજ્યોગ ...	બ્ર. કુ. ચંદ્રિકાબેન	29
● માતેશ્વરી જગંબા સરસ્વતીજી	બ્ર. કુ. વિવેકાનંદ	32

લવાજમના નવા દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૦૦.૦૦

આજુવન સભ્ય રૂ. ૨૦૦૦.૦૦

ઇંટક નકલ રૂ. ૧૦.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઈલ વાર્ષિક રૂ. ૧૦૦૦.૦૦

આજુવન સભ્ય રૂ. ૧૦૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર

મોકલવાનું સરનામું

બ્ર. કુ. ડૉ. કાલિદાસ પ્રજાપતિ

તંત્રી : જ્ઞાનામૃત

જી-૨, ૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,

નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.

Phone : 079 - 27621551

મુદ્રક : રાજ્યોગીની સરલાદીદી

પ્રકાશક : બ્રહ્માકુમારી ઉધાબેન

સ્થાનિક સેવાકેન્દ્ર

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

લવાજમ મોકલવાનું, સરનામું બદલાયાની જાણ કરવાનું તથા પૂછપરછનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય :

બ્રહ્માકુમારીજ, સુખશાંતિ ભવન, ગામડીવાળા ડેરી સામે,
ભુવાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.
Phone : 079 - 25324160, 25324460, 25324660

પ્રકાશન સ્થળ :

રાજ્યોગ ભવન, ૧, ચતુર્ભુજ કોલોની,
ગોરધનવાડીનો ટેકરો, કાંકરિયા, અમદાવાદ-૨૮.
Phone : 079 - 25431676

Email : gyanamrit.guj@gmail.com, maninagar.amd@bkivv.org

તંત્રી સ્થાનેથી

રાજ્યોગના સાધકો

આત્મા અને પરમાત્માના સુભગ મિલનની ઘડીઓને યોગનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. આ યોગ એટલે માનવજીવનની સંજીવની. વિશ્વમાં વ્યાપેલી વિષની ધારાઓને અમૃતધારામાં પર્ચિવર્તિત કરનાર, દહ્યકતીજવાળાઓને શીતળ કુવારાનું રૂપ આપનાર યોગ જ છે. યોગનું જેટલું ગાયન છે, તેના દ્વારા જેટલી પ્રાપ્તિ છે તેટલી જ યોગમાર્ગના યાત્રી-સાધકે સાવધાની પણ રાખવી પડે છે.

પ્રાચીન જમાનામાં શિષ્યોને જ્ઞાન આપતાં અધિમુનિઓ સાવધાનીના સૂર કાઢતા હતા કે ‘સ્વાધ્યાયાત् મા પ્રમદિતબ્યમ्’ અર્થાત् તું સ્વાધ્યાય અભ્યાસમાં આળસ કરીશ નહીં. તે માટે સાધકે જ્ઞાનયોગના સતત અભ્યાસી રહેવું જોઈએ. આ વિકારી દુનિયા વચ્ચે રહી કમલપુષ્પ સમાન જીવન જીવવાનું હોઈ તે અતિ આવશ્યક છે. જે રીતે તનને સ્થૂળ સ્નાનની જરૂર છે તે રીતે આત્માને જ્ઞાન, યોગના સ્નાનની જરૂર છે. એક દિવસ ઘર સાફ્સૂફી વગરનું રહે તો કેવું થાય છે ! તે ઉદાહરણ સામે રાખવું જોઈએ. આ દુનિયાના સંપર્કમાં આવવાથી વ્યર્થ સંકલ્પો રૂપી, સંગાદોષરૂપી કે વાયુમંડળના પ્રભાવરૂપી જે કુર્દ્ય જાળાં લાગ્યાં હોય તેના નિવારણ માટે અને લક્ષ્યનું સતત દ્યાન રહે તે માટે નિત્ય જ્ઞાનયોગના અભ્યાસની જરૂર છે. તેમાં પ્રમાદ કરવાથી આત્માને ધીરે ધીરે આ વિકારી દુનિયાનો પ્રભાવ લાગતો જાય છે. એક દિવસ આદ્યાત્મિક પ્રભાવ કરતાં, આસુરી પ્રભાવનું પલ્લું નમી જાય તો યોગીજીવન ધૂળમાં મળે. માટે કોઈપણ ભોગે જ્ઞાન, યોગ, દિવ્યગુણોની ધારણા અને ઈશ્વરીય સેવામાં આળસ ન આવે તે જોવું

જરૂરી છે. માનવ સમજ, સંચય અને સાધનાના સોપાને સિદ્ધિનાં શિખરો સર કરે છે. પણ મહાન પ્રાપ્તિઓની પાછળ મહાન ત્વાગ, સતત પુરુષાર્થ અને સૂક્ષ્મ ચીવટ વણાયેલાં છે.

આજનો યુગ વિષય-વિકારોની અતિમાં જરૂર રહેલો અને માયાના લોભામણા સામ્રાજ્યનો છે. સાધક જો સતત આત્મેક ઉત્થાન માટે વ્યર્સ્ત રહે, સતત અંતરચેતનાનું નિરીક્ષણ કરી જીવન જ્યોતિ પ્રકાશમાન રાખે, આદ્યાત્મિક સાધના રૂપી પુષ્પના છોડને નિયમિત યોગરૂપી જલસિંચન કરે તો માયાના અંધકારને પ્રવેશવાની જગ્યા રહેતી નથી. પણ જો તેના જીવનમાં પ્રમાદ પ્રવેશો તો તેના જીવનને નિષ્ઠાએ બનાવી દે. ઐતન્યનો કુવારો કરમાયેલાં પુષ્પો સમાન બની જાય. તેથી ચોદ્ધાને દુશ્મનની સર્વ હિલચાલનો ખ્યાલ હોવો જરૂરી છે. આજે શક્તિશાળી દેશો કૃત્રિમ ઉપગ્રહો દ્વારા જસૂસી કરી એક-બીજાની પ્રવૃત્તિઓ ઉપર ચાંપતી નજર રાખે છે. સાધકે પણ માયા-વિકારોના સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ સ્વરૂપોનો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ. અજાગ્રત્તપણે માયાનું કોઈપણ સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ તેને મૂર્ખીત ન બનાવી દે તે જોવું જોઈએ. સાધકને સાધના માટે આવશ્યક સાવધાની રૂપે દુમપત્રી અદ્યયનની વ્યાખ્યામાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, “ગૌતમ ! જ્ઞાની થઈને પણ ગફલતમાં ન રહેશો. જીવનમાં એક પળ માટે પણ પ્રમાદ ન કરશો. એક વિપળ કે પળની ભૂલ તમારી વર્ષોની સાધનાને ધૂળમાં મેળવી દેશો. જીવનમાં વર્ષોની કિંમત નથી. પળ

કે વિપળમાં વ્યક્તિ બને છે, કે બગડે છે ! માટે જ્ઞાની થઈને ઘડી એક માટે પણ ગાફેલ ન થશો.”

ઉપરોક્ત સાવધાની સાધકે અવશ્ય રાખવી જોઈએ. આજના ધન અને સત્તાના પ્રભુત્વવાળા ચુગમાં પ્રવૃત્તિમાર્ગના સાધકને વિશેષ સાવધાની રાખવી પડે છે. ભૌતિક સમૃદ્ધિ પાછળ પડી, ધન સત્તા દ્વારા સુખ મળે છે તેવી ભાંતિમાં ન આવી જવાય તે જોવું અતિ જરૂરી છે. જીવન નિર્વાહ માટે સૌ જરૂરી છે પણ મર્યાદા ઓળંગતાં સીતારણ થઈ રામાયણ સર્જિ જવાનો ભય રહેલો છે. કેટલાક સાધકો આ નબળાઈને કારણે સાધના પથ પરથી ફેંકાઈ જાય છે.

સાધકના જીવનમાં ત્યાગને મહિંદ્રનું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. સાધનાના પથ ઉપર આવનાર સર્વ કંઈ ત્યાગીને આવે છે. ત્યારે ત્યાગનો પણ ત્યાગ જરૂરી છે. કારણ કે માન, શાન, પ્રતિષ્ઠા અને પ્રસિદ્ધિને દૃષ્ટિબિંદુમાં રાખીને કરવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિ-ભલે તે લોકિક હોય કે અલોકિક-સુંદર પરિણામ લાવી શકતી નથી. છદની પ્રવૃત્તિ છદમાં જ રહી જતી હોય છે. માટે સાધકે સર્વ કોઈ પ્રવૃત્તિઓ કરતાં માગ વિશ્વકર્માણોનો વિશદ ખ્યાલ રાખીને નભું ચિત, નિમિત્તભાવ અને નિયંતાની દૃષ્ટિનો ખ્યાલ રાખવો જરૂરી છે.

લોકિક કે અલોકિક જીવનમાં સંધર્ષો, સમર્થ્યાઓ અને આપદાઓ તો રહેલાં જ છે. આજના તમોપ્રધાન ચુગની એ દેણ છે. તેથી સાધકના જીવનમાં પણ ઘણી બધી સમર્થ્યાઓ આવતી હોય છે. તે અનેક ઝ્પો લઈને આવે છે. નરસિંહ, મીરાં વગેરે ભક્તોના જીવનમાં પણ ઓછી પરીક્ષાઓ આવી હતી ? તો આવી પરીક્ષાઓ વખતે પરમપિતા પરમાત્મા ઉપર અતૂટ નિશ્ચય, પરીક્ષાને પાસ કરવાનું દૃઢ મનોભળ અને શ્રદ્ધાનોદીપ પ્રગટતો રાખવો જોઈએ. સંકલ્પમાં પણ એમ ન થવું જોઈએ કે ‘ભગવાનના બન્યા તો યે આ દુઃખ’. વાસ્તવમાં દુઃખો એ તો

આપણાં જ કર્મનું ફળ છે. તો સર્વ પ્રકારની સમર્થ્યાઓમાં હતાશા, નિરાશા કે વિષાદ ભરડો ન લઈ લે તેની સાવધાની રાખવી અનિવાર્ય છે. આવા સંજોગોમાં કોઈના પર દોષારોપણ કર્યા સિવાય મક્કમ ડગથી આગળ વધવાનું છે. આ પરીક્ષાઓ પણ સાધકને માટે ઉન્નતિકારક પૂરવાર થાય છે.

જાની સર્વવિકારોનો ત્યાગ કરે છે. પણ તેને અહુંના ચિત્રવિચિત્ર સ્વરૂપોથી બચવાનું છે. મોટા ભાગનાં દૃષ્ટાંતોમાં અહુંના કારણે સાધકોનાં પતન બતાવાયાં છે. ‘ભરતેશ્વર-બાહુબલી રાસ’માં પણ ઉલ્લેખ છે કે બાહુબલીને ત્યાગનો ગર્વ હતો તેથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિ ન થઈ. ત્યારે તેમની બહેન જે સાધક હતી તેણે ભાઈને કહ્યું, ‘વીરા મોરા ગજથી હેઠા ઉટરા !’ અર્થાત ત્યાગના અહુંને ભૂલી જાઓ. આમ કર્યું ત્યારે જ બાહુબલીને જ્ઞાન પ્રાપ્તિ થઈ. લોકિક અહુંને છોડી સાધક આદ્યાત્મિકમાર્ગે આવે ત્યારે આદ્યાત્મિક જીવનની પ્રાપ્તિઓ, સિદ્ધિઓ, વિશેષતાઓ કે ગુણોનો સંકલ્પમાત્રમાં પણ અહું ન આવવો જોઈએ. સર્વ કંઈ મળ્યું છે તે પરમાત્મા દ્વારા મળ્યું છે. તેથી તેનો સાચો ચશ પરમાત્માને ફાળે જાય છે એમ માની હળવા બની જવું જોઈએ.

સાધકે સ્વયંનું અને સમયનું પણ મૂલ્ય સમજવાનું છે. સંગમયુગના આ સોનેરી સમયની એક એક પળ અતિમૂલ્યવાન છે. સમય પહેલાં સ્વયંની સ્થિતિ સંપન્ન બને તો જ સાધનાની સાર્થકતા ગણાય. અન્ય સાધકોની ઉર્ચયતમ અવસ્થાથી લઘુતાગ્રથિથી ન પીડાતાં ઉર્ચયતમ અવસ્થાની પ્રાપ્તિ માટે તમામ પ્રયત્નો કરી તે સ્થિતિએ પહોંચી દાન્યતાનો અનુભવ કરવાનો છે. સંયમના સરોવરને શ્રીમતની પોલાદી દીવાલોનું રક્ષણ મળે અર્થાત ઈશ્વરીય મર્યાદાઓનું સતત ભાન રહે તો સાધનાપથને સરળ બનાવી શકાય.

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૨ પર)

યોગયુક્ત સ્થિતિ

રાજયોગિની દાદી જનકીજી, મુખ્ય પ્રશાસિકા

મીઠા બાબાએ આપણું જીવન હીરા તુલ્ય બનાવવા માટે આપણા માટે કેટલા પ્રકારનાં સાધન બનાવ્યાં છે. આટલા મોટા સંગઠનમાં, શક્તિશાળી વાતાવરણમાં સ્વયંને જોઈને, મીઠા બાબાને જોઈને, સૌ પોતાના ચાન્દિઅને ઊંચું બનાવવામાં લાગ્યાં છે. આપણી ચલન (વ્યવહાર) અને ચહેરો અંદરની ધારણાને પ્રત્યક્ષ કરે છે. જેટલી ચાદની શક્તિ હશે તેટલા રાજી પદ મેળવવાના અધિકારી બનશે. અધિકારી બનવું છે તો તે માટે યોગબળ જોઈએ. સાચો યોગ કોને કહેવાય ? ચાલતાં ફરતાં કાર્યવ્યવહારમાં આવતાં પણ પોતાના ઉપર એટેન્જન (દ્વાન) હશે તો યોગયુક્ત સ્થિતિ રહી શકે છે. જેઓ બાબા, મમાને અનુસરવા ઈચ્છે છે એમની યોગયુક્ત સ્થિતિ રહી શકે છે. જે હંદોથી પાર રહેવા માટે અંદર દ્વાન રાખે છે. એમની યોગયુક્ત સ્થિતિ રહી શકે છે. સ્વયંને પરચિંતનથી મુક્ત રાખો, આ આપણી જવાબદારી છે. જવાબદારી સ્વયંને બદલવા માટેનું સૌથી મોટું સાધન છે.

સમેટવાની અને સમાવવાની શક્તિ યોગયુક્ત બનવામાં દાણી મદદ કરે છે. કારણ કે અંતિમ સમયે આપણી સ્થિતિ દાણી ઊંચી રહે, બાબા જ સામે હોય, તો બાપ સમાન બનીશું. જ્યારે અભ્યાસ અને સાચા પુરુષાર્થ પર, સાચા દિલથી સેવામાં દ્વાન આચ્યું હશે ત્યારે જ બાબા સામે આવશે. લાંબા સમયનો યોગ અર્થાત્ લાંબા સમયથી સાચા બાબા સાથે સાચા રહ્યાં હોઈએ. સાચા દિલથી સાહેબને સદા રાજુ રાખેલા હોય ત્યારે અંતિમ સમયે બાબા સામે આવશે.

બાબા મારા ઉપર સદા રાજુ રહે. જેમ બાબા કહે છે બાળકો નિયત (દાનત) સાફ, તો મુરાદ

(સિદ્ધિ - ઈચ્છા) સાંપડે. બાબાની મદદ વગર તો આપણે મદદગાર બની શકતા નથી. હિંમત બાળકોની, મદદ બાબાની છે. હિંમતે બાળક, તો મદદે બાપ, સાચા દિલ પર સાહેબ

(બાબા) રાજુ. પછી કોઈ આપણાથી નારાજ નાથાય. બાબાને રાજુ રાખવા છે, તો એકવાર જે ભૂલ થઈ હોય, તે બીજુવાર ના થાય. આપણો વ્યવહાર સાધારણ ના હોય. જો બહારના લોકો જેવો આપણો વ્યવહાર છે તો નામ પ્રસિદ્ધ કરવાને બદલે એનો પ્રભાવ લોકો ઉપર પડશે. પ્રભાવની વાત તો બાજુ પર રહી આપણું મન ડંખ્યા કરશે. માત્ર પોતાના પુરુષાર્થ માટે યા સેવા માટે જ સંકલ્પ છે તો સફળતા નહીં મળે. અનેકોના સહયોગથી સેવામાં સફળતા મળશે. સેવા તો બાબા કોઈને પ્રેરણા આપીને કરાવી લેશે. પોતાના પુરુષાર્થ માટે સંકલ્પ એટલા શુદ્ધ, શ્રેષ્ઠ હોય જેથી આપણા દરેક સંકલ્પ સાકાર થાય.

નિર્વિઘ્ન સ્થિતિ રહે તો આપણું દિલ સદા આરામમાં રહે. સાચા દિલથી સાચા બાપને ચાદ કરો. દિલમાં કોઈપણ પ્રકારની દુઃખદર્દની ફીલિંગ ના હોય. દુઃખ આપનાર ભલે કોઈ દુઃખ આપે પરતુ આપણી અંદર પોતાને ધણા શાંત અને પ્રેમવાળા બનાવો જેથી આપણા દિલમાં શાંતિ અને પ્રેમ હોય. કોઈના કોઈ સંસ્કાર છે જાણીએ છીએ, તો કોઈ મોટી વાત નથી. એને મોટી બનાવીને ઉઠાવીને પોતાના દિલમાં લાવીને પોતાના દિલને ખરાબ ના કરો. એમાં બહુ દ્વાન રાખવાનું છે. જ્યારે દિલ સાચું છે, સાફ છે, કોઈ ખટપટ નથી તો

યોગ સારો લાગશે. કોઈ પ્રકારનું વ્યર્થ ચિંતન ના હોય.

હું બાબાની મદદ કહું, ઘણી મહેરબાની કહું, આટલી જવાબદારી હોવા છતાં એકદમ હળવા રહીએ છીએ કારણકે અમે અમારી જવાબદારી છે એવું સમજતા નથી. બાબા શા માટે છે? જેથી અમારી બુદ્ધિ હળવી રહે છે. હું સદા સ્વયંને સદા હળવી, ખુશ, નસીબવાન સમજું છું. આપણે ખુશ રહીશું તો સર્વ ખુશ રહેશે. આપણે જરા પણ કોઈ કારણથી ખુશ નહીં હોઈએ તો, કોઈ ખુશ નહીં હોય. પહેલાં ખુશ અને યોગયુક્ત રહેવાની કળા શીખવી જોઈએ. જેથી આપણે સાચા દિલથી સેવા કરીને સર્વને મદદ કરી શકીએ. થોડી પણ માન શાનની ઈરદ્દા માયું ખરાબ કરી દે છે. અપમાન ઘણા દુઃખી બનાવે છે. એનાથી સ્વયંને સદા મુક્ત રાખો. આપણા સંકલ્પ, આપણી વૃત્તિ, વાયબ્રેશન દૂરવાળાંને પહોંચે છે, તો નજીકવાળાં ને પણ પહોંચે છે. આપણે જેવા ટોનથી બોલીશું, તેવા ટોનથી તેઓ સાંભળશે. જેવા સંકલ્પ કરીશું, તેવા સંકલ્પ પહોંચશે. એથી જરૂર આપણે પોતાના સંકલ્પને શુદ્ધ, શાંત બનાવો તો કેટલો ફાયદો છે.

બાબા કહે છે વ્યર્થ સંકલ્પ ના હોય. તેનાથી પણ અજ્ઞાત બની જાઓ. દેવતાઓ તો તેનાથી અજ્ઞાત છે તો એમના માટે કોઈ મોટી વાત નથી. પણ અત્યારે આપણે શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ આત્માઓ, સાચા સેવાધારી આત્માઓ વ્યર્થથી અજ્ઞાત રહીએ. જે વ્યર્થ છે એની ઉત્પત્તિ બંધ કરીશું. વ્યર્થ સંકલ્પોની ઉત્પત્તિ થવાનું મુખ્ય કારણ છે દેહ અભિમાન. આપણે જરૂરી સમજુને સંકલ્પો કરીએ છીએ પણ તે જરૂરી નથી. વ્યર્થ વિચારનારાઓ પણ આવી વાતોમાં જોડાઈ જાય છે. જેઓ વ્યર્થ વિચારનારા નથી તેઓ આવી વાતોમાં જોડાશે નહીં. તેઓ કહેશે મને આ દંધામાં કંઈ ખબર ના પડે. આ ખોટો દંધો છે. આ દંધો નુકસાન

કરનારો છે. બાબા હમેશાં કહે છે કે સારો બીજનેસમેન કદી નુકસાનવાળી વાત વિચારશે નહીં. આપણે બાબાનાં બાળકો રૂહાની કમાણી કરીએ છીએ તો એમાં સૌનું ભલું સમાચેલું છે. કદી ગફુલતથી પણ નુકસાનમાં જતા નથી. એટલે બાબા દ્વારા ખ્યાન ખેંચાવે છે કે રૂહાની અભ્યાસ અને યોગમાં જરા પણ આજસ ના આવે. તે પણ નુકસાનકારક છે.

યોગ અને અભ્યાસ એ બ્રાહ્મણ જીવનની શોભા છે. ભલે ગમે તેટલું કામ હોય પરંતુ તે ચૂકી જવાય છે તો દિલ ડંખે છે. આપણો આત્મા ડંખે નહીં, કોઈ ભૂલ ના કરીએ ત્યારે યોગ સારો લાગે છે. જ્યારે આપણે સમજદાર, શાણા બનીશું ત્યારે યોગ લાગશે. આપણી બુદ્ધિને દિવ્ય બનાવવા બાબાએ આપણને સમજ આપી છે. મારી બુદ્ધિ સદા સતોગુણી હશે તો આત્મા રૂપી વાસણ સાફ હોવાને લીધે આપણી બુદ્ધિમાં સારી રીતે બેસી જશે. આપણામાં દિવ્યતા આવવતી રહેશે. તેથી તો બાબા આપણાને કહે છે કે બુદ્ધિ રૂપી માટલામાં જ્ઞાન રૂપી પાણી ભરેલું હશે, તો બીજાને પીવડાવી શકીશું. બુદ્ધિમાં જ્ઞાન ટકશે નહીં, તો બીજાને ક્યાંથી આપીશું?

ચાદમાં રહેવું એટલે દેહ અભિમાનને સમાપ્ત કરતા જવું. શાંત ચિત્ત રહેનારા નિશ્ચિંત રહે છે. જવાબદારી બાબા ઉપર છે. બાબા બદ્ધ ઠીક રાખેજ છે. આપણી જવાબદારી છે તો આપણે ઠીક રહેવાનું છે. કદી આપણી ચેતના એવું ના કહે કે મેં ખોટું કર્યું છે. આપણે સ્વયં, સ્વયંના જજ, વકીલ બનીએ. બીજાઓ માટે નહીં. આપણે શું કરવાનું છે? આપણા બાપ, ટીચર, સદગુરુ સ્વયં ધર્મરાજ છે. સતકર્મ અને સતરાજ્ય સ્થાપન કરવા માટે જે બાળકોને નિભિત બનાવ્યાં છે. સ્થાપનામાં આપણે બાબાની સાથે છીએ. તો આપણા સંકલ્પ, વચન અને કર્મમાં એ દેખાય કે

આ ખરેખર ઈશ્વરીય દરબાર છે. કેટલું સત્યતાનું રાજ્ય છે. આપણાને ભાન હોવું જોઈએ કે આપણે સત્યયુગી રાજ્યમાં આવવા માટે અધિકારી છીએ. પોતાનામાં સત્યધર્મ છે તો રાજ્ય કારોબારમાં પણ સત્યતા છે. સુખ, શાંતિ, પવિત્રતા અને પ્રેમ પહેલાં પોતાની સ્થિતિમાં છે સાથે સાથે સૌની સાથે વ્યવહારમાં છે તો દિલ સાબિતી આપે છે કે બાબાની સાથે નંબરવારમાં આવી શકું છું. આપણે બાળકો જ બાપનો સાક્ષાત્કાર કરાવનાર છીએ.

બાબાએ કહ્યું કે અત્યારે પ્રારંભનો અનુભવ કરો. સદા સુખ-શાંતિ, પ્રેમ-આનંદમાં રહેવું, અનુભવ કરવો અને બીજાઓને પણ કરાવવો. સૌને એવો અનુભવ કરાવો કે હમણાં પુરુષાર્થ કરો, હમણાં પ્રારંભ મેળવો. ઘણી બધી મહેનતથી સ્વયંને મુક્ત કરો. બુદ્ધિને ભટકવામાંથી મુક્ત કરો. જે કરે છે તે સાચું જ કરે છે આપણા વિચારવાથી કહેવાથી ફરક પડશે શું? જે થવાનું છે તે થઈને જ રહેવાનું છે. ઘણા શાંત, શુદ્ધ રહીને, સાચું વિચારીશું તો આપણે કહીશું તે કોઈ પણ માનશે. કોઈપણ વાત હોય, આપણામાં સમાવવાની એવી શક્તિ હોય જેનો જરા પણ પ્રભાવ ના પડે. જે ઈફેક્ટ Effect (પ્રભાવ) પડે છે. તો મને ડિફેક્ટ Defect (નુકસાન) થશે. આપણે તો સદા સંપૂર્ણ બનવાનું દ્વાન રાખીએ છીએ. અત્યારે નહીં બનીશું, તો ક્યારે બનીશું. એમાં જરા પણ સુસ્તી ના હોય. સુસ્તી કેટલાયે પ્રકારનું નુકસાન કરે છે. સુસ્તી યોગયુક્ત રહેવા દેતી નથી. મુરલી કલાસની કદર રહેતી નથી. સેવામાં તે ઘણાં બહાનાં કરાવે છે.

તમે યોગી બનો. યોગથી સર્વ એની મેળે ઠીક બની જશો. દુઃખ સુખ, હાર-જુતમાં સમાન બનો. જે પણ દર્શય સામે આવી રહ્યું છે. તેમાં સમાનતામાં રહો. આપણો યોગ કોની સાથે છે? જ્યારે સર્વશક્તિવાનની સાથે યોગ છે તો તે

શક્તિ મારી પાસે હોય. સામનો કરવાનો યા બદલો લેવાનો ખ્યાલ ના આવે. પણ એમાં સમાન રહું. હું શાંત રહું તો બુદ્ધિવાનોની બુદ્ધિ બાબા એની મેળે જ બધું ઠીક કરી દેશે. તે એમનું કામ છે. સ્વધર્મમાં ટકો. માથું પડે પણ ધર્મ ના છુટે. આ સ્વધર્મ શક્તિ આપનાર છે. દરેકને અનુભવ થશે કે ગહન શાંતિમાં રહો, તો એટલો સમય શક્તિશાળી સ્થિતિનો અનુભવ થશે. જ્યારે શાંતિમાં રહેતાં નથી ત્યારે નબળાઈનો અનુભવ થાય છે.

મહ્મા કહેતાં શક્તિ એકઠી કરવામાં કેટલી મહેનત કરો છો, જ્યારે ફાલતુ ખર્ચ કરવાથી ઉદાસ, નબળા બની જાઓ છો. યોગમાં રહીને આપણે શાંતિની શક્તિ જમા કરીએ. બાબાનાં બાળકો તો સ્મરણ યોગ્ય છે. બીજું ગાયન યોગ્ય છે. શ્રીજા પૂજનીય યોગ્ય છે. જેના કદમ્ભમાં પદ્મ હશે એની પૂજા થશે. જેમણે અનેકોને કમાણી કરાવી હશે. ખુશ રહો અને ખુશી વહેંચો. કઈ રીતે વહેંચશો. વૃત્તિ અને વાયબ્રેશનથી. એવો ક્વોલિટીનો પુરુષાર્થ કરો. જ્ઞાન યોગની પાંખો મજબૂત હોય. જ્ઞાન છે સ્મરણ કરવા માટે. યોગ છે શક્તિ મેળવવા માટે. જેનાથી પાંખો મજબૂત બની જાય છે. ઉત્સાહમાં રહો અને ઉત્સાહ અપાવો. જે સ્વયં ઉડે છે તે બીજાને ઉત્સાહ અપાવી શકે છે.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

મીઠાં બાળકો- ‘આત્મભાન ચટ્ઠતી કલાનું, દેછઅભિમાન ઉત્તરતી કલાનું સાધન છે. માટે હેશાં આત્મઅભિમાની બનો, દેછઅભિમાની નહીં.’

મીઠાં બાળકો - ‘બ્રહ્માબાપ સમાન કર્મયોગી, વિષ્ણુ સમાન પ્રેમ અને શક્તિથી પાલના કરવાવાળા અને શંકર સમાન તપસ્વી વાયુમંડળ બનાવવાવાળા બનો, ત્યારે સેવામાં સફળતા મળશે.’

યોગની ગહન અનુભૂતિ

રાજ્યોગિની દાઈ પ્રકાશમણિજી, માઉન્ટ આબુ

આ દેહની સ્મૃતિથી અળગા થઈ શકો છો? આપણને એ અનુભવ છે કે અહીં બેઠાં બેઠાં ઉડીને જઈએ. બાબાના વતનમાં સંદેશીઓ ઉડી શકે છે તે તો ટ્રાન્સથી થાય છે પણ આપણે અવ્યક્ત દુનિયામાં બાબા સાથે મિલન મનાવવા ઉડી જઈએ. આ શરીરથી જ્યારા બની જઈએ. ફરિસ્તાઓની દુનિયામાં, એ પ્રકાશની દુનિયામાં અવ્યક્ત બાબાથી મિલન મનાવીએ તો એના જેવું અતીન્દ્રિય સુખ કોઈ નથી. કહેવાય છે કે ગોપીઓને અતીન્દ્રિય સુખ હતું. વાસ્તવમાં આ બ્રહ્માવત્સો - રાજ્યોગીઓનું ગાચન છે. દેહથી જ્યારા બની જાઓ અને બાબા સાથે મિલન મનાવીને સ્વયંમાં સર્વશક્તિઓ ભરી દો તો એને તપસ્યા કહેવામાં આવે છે. એનો જ નિરંતર અભ્યાસ જોઈએ. જેને યોગનો આવો અનુભવ હશે એની બુદ્ધિ સહજ રીતે દુનિયાની સર્વ વાતોથી દૂર થઈ જાય છે. આવી પ્રેક્ટીસ કરનારાઓની દૃષ્ટિમાં શક્તિ આવે છે. એમની વૃત્તિમાં બાબા રહે છે. તેઓ કમબાઈન્ડ સ્વરૂપમાં હોય છે. જ્યાં સુધી આ યોગની ગહન અનુભૂતિ નહીં કરો ત્યાં સુધી શક્તિઓ મળશે નહીં.

જે પણ શક્તિઓ છે તે આ યોગસાધનાથી મળે છે. આ સાધનાથી માયા પર વિજયી બની શકો છો. જ્ઞાન આપણું શિક્ષણ છે. જે શિક્ષણને બુદ્ધિમાં ધારણ કરવાનું છે. જેટલા જ્ઞાનના ગહન મુદ્દાઓ બુદ્ધિમાં ધારણ કરીશું એટલી જ બુદ્ધિ દિલથી બાબાના આભારનાં ગીત ગાશે. જેટલી ચાદની ચાત્રા કરીશું એટલા વરદાનોથી ભરપૂરતાનો અનુભવ થશે. કારણ કે આ ચાદ જ આપણાને વરદાની બાપ પાસેથી વરદાનો અપાવશે. જેનાથી બાબાની સમીપ જઈ શકીશું.

દિલથી ગીત નીકળશે બાબા, મેં આપણે મેળવી લીધા. આવી સાચી લગનવાળા જ સાચા આંશિક બની શિવ માશુકની ચાદમાં રહે છે. તો સર્વ નબળાઈઓને દૂર કરવાની શક્તિ રાજ્યોગની તપસ્યાથી આવે છે. જ્યારે જ્ઞાન સહિત બાબાની ચાદ હશે ત્યારે માયા ઉપર વિજય મળશે. મુરલી જ્ઞાનમાં પાક્કા કરે છે અને અમૃતવેળાનો યોગ અશરીરી બનવામાં મોટી મદદ કરે છે. યોગમાં બેસતાં જ આપણે આ દેહથી ઉડીને વતનમાં બાબાની પાસે પહોંચી જઈએ. આપણાને એ પ્રકાશની દુનિયાનો અનુભવ થાય.

નિરાકારી દુનિયા તો પરમધામ છે. પણ અવ્યક્ત વતન, સૂક્ષ્મ વતન આ આપણા સંગમયુગની વિશેષતા છે, એનો આપણાને સર્વને અનુભવ જોઈએ. જ્યાંથી બાબા આપણાને મળવા આવે છે. તો તે માટે બુદ્ધિ જેટલી શુદ્ધ બનશે, બહારની વાતોથી અંતર્મુખ હશે તેટલું બાબાનું આકર્ષણ રહેશે. ખરેખર આપણાને બાબાનું આકર્ષણ થઈ રહ્યું છે. તેનો અનુભવ જોઈએ. જેમ કે બાબા બંધનયુક્ત માતાઓ માટે કહે છે કે તેઓને બાબાને મળવાનું એટલું આકર્ષણ હોય છે કે તે પરિવારની રજ મળે તેની રાહ જોતાં હોય છે. દુઃખમાં ઈશ્વર સ્મરણ સૌ કોઈ કરે. બંધનયુક્ત માતાઓ બાબાને વિશેષ ચાદ કરે છે. આપ મુક્ત છો. તો મસ્ત રહો છો. મસ્ત રહેવું એ સારું છે પણ બાબા પ્રત્યેની લગન એક અલગ ચીજ છે.

જ્યાં બાબા પ્રત્યે એવી લગન હોય છે ત્યાં રાતની ઉંઘ પણ ઉડી જાય છે. મન કહે છે કે

બાબા પાસે પહોંચીને રુહિંદિન કરીએ. બાબા પ્રકાશના વતનમાં આપણાને પ્રકાશ સ્વરૂપે લઈ જાય છે. તો સ્વર્યં પણ પ્રકાશરૂપ બની જઈએ. તો પ્રકાશના સ્વરૂપમાં બાબા સાથે મિલન થાય. આ છે રુહિનિયતની યાત્રા. આવી રુહાની યાત્રાની રુચિ રાખીને યોગના સુખની ગણન અનુભૂતિ કરો. બાબા સાથેના મિલનના સુખનો અનુભવ કરો. સેવામાં રુચિ રાખો છો, તો સાથે મેવા પણ ખાતા રહો. કલ્યાણકારી બાબા આત્માઓનું કલ્યાણ કરી રહ્યા છે. બીજાઓની સેવા કરવાથી સ્વર્યંની પણ સેવા થઈ જાય છે. બાબાની છત્રષાયાની નીચે એમના જ રક્ષણમાં સદા રહો. કોઈપણ લોકિક અલોકિક સંબંધ યાદ ના આવે, તો બાબા રક્ષક સદા રક્ષણ કરતા રહેશે. બાબાની નજરોમાં છુપાઈ જાઓ. આપણે બાબાના નયનોના, આંખોના નૂરનાં રત્ન છીએ. એનાથી મોટું ભાગ્ય બીજું શું હોઈ શકે. બાકી તો દુનિયાના ખેલ છે. ભલે બીમારી છે, આવવા જવાનું છે. સેવામાં આંદી અને તોફાન આવે છે આ બદ્યું હોવા છતાં આપણી સ્થિતિ સ્થિર જોઈએ. કોઈ ગમે તેટલું મન ખરાબ કરે પણ સંગરોધમાં આવશો નહીં.

(પેજ નં. ૨૪નું અનુસંધાન)

અનુભવ કરે છે. આ પ્રકારે ધીરે ધીરે આત્મામાં પરમાત્માના સર્વ ગુણોની અનુભૂતિ થવાથી પરિવર્તન થતું જાય છે. રુહાની (ભાઈ-ભાઈની દષ્ટિ) દષ્ટિ હોવાથી ‘કામ’ વાસના સમાપ્ત થઈ જાય છે. સર્વ શક્તિમાન પિતા પરમાત્માની સ્મૃતિમાં રહેવાથી તથા સ્વમાનમાં સ્થિત હોવાને કારણે દેહઅભિમાન તેની મેળે જ સમાપ્ત થઈ જાય છે. આ પ્રકારે રાજ્યોગથી વૃત્તિ, દષ્ટિ અને કૃતિ અશુદ્ધિમાંથી શુદ્ધ અને પવિત્ર બની જવાથી મનુષ્યનું જીવન એક બ્યારું અને ચારું કમળપુષ્પ સમાન બની જાય છે. આ બેહંદની વૃત્તિને કારણે

આ સમયે સૌથી મોટો દુશ્મન છે કુસંગ. ભલે કલાસનાં પણ વિદ્યાર્થી ભાઈ બહેન હોય, માતાઓ હોય. એવું જોવા મળે છે કે કેટલાકમાં એવી ખરાબ ટેવ હોય છે કે બીજાની બુદ્ધિ બદલી દે છે. સૌને પ્રેમ કરો પણ કોઈને અંગત મિત્ર બનાવશો નહીં. આપણી રુહિંદિન આત્માઓને રાહત આપનારી હોય. જ્ઞાનની રુહિંદિન કરો. સેવાની રુહિંદિન કરો, સેવાની યોજનાઓ બનાવો આ સૌની પાછળ એક જ લક્ષ્ય હોય કે યજાનો કારોબાર સહજ રીતે ચાલે. બાકી દિલ તો દિલાવર શિવબાબાને આપો. કોઈની સાથે લેણદેણ કરવી પડે તેવી દિલની કોઈ વાતો ના હોય.

એક બીજા માટે મન ખરાબ કરવું. આ આવા છે, તેવા છે. આ ખોટું છે. સૌઅ પ્રેમથી હળીમળીને રહેવું જોઈએ. રાત્રે સૂતાં પહેલાં દસ મિનિટ યોગાભ્યાસ કરીને સૂઈ જાઓ. સૌ મનથી પણ ખુશ રહે, તનથી પણ ખુશ રહે. તમે પણ ખુશ રહો. બીજાઓ પણ ખુશ રહે. આવું ખુશનસીબ વાતાવરણ બનાવો.

॥ ઓમશાંતિ॥

જ મનુષ્યાત્મા મહાન બની જાય છે.

માનવ અને દાનવમાં અંતર

મનોવૃત્તિમાં અંતર હોવાને કારણે મનુષ્ય માનવ, દાનવ અથવા યોગી કહેવાય છે. માનવ એ છે કે જેની દષ્ટિ કોઈ બીજાની વસ્તુમાં નથી જતી. પરંતુ પોતાની વસ્તુમાં જ મોછ હોય છે. તેની મનોવૃત્તિમાં ‘મારું એ મારું’ તથા ‘તારું એ તારું’ની ભાવના હોય છે. દાનવ વૃત્તિવાળો વિચારશે ‘મારું તો મારું પણ તારું પણ મારું’ અથવી તે બીજાની વસ્તુ પર પણ પોતાનો અધિકાર જમાવવાની કોશિષ કરશે. પરંતુ યોગી ‘તારું-મારું’નો ભેદ દૂર કરી ‘બદ્યું જ ઈશ્વરનું છે’ તેવો નિશ્ચય કરશે. તો આ છે ભોગી તથા યોગીની વૃત્તિ તથા દષ્ટિમાં

યોગ સહજ કર્યારે બને ?

રાજયોગિની દાઢી હૃદયમોહિનીજી અધિક મુખ્ય પ્રશાસિકા

યોગ શું છે ? યોગ એટલે પરમાત્મા સાથે લગન. પરમાત્મા સાથે પ્રેમ. પરમાત્મા સાથે સર્વ સંબંધ જોડવા. જ્યારે બાબા સાથે સર્વ સંબંધ જોડી દીધા. જ્યારે બાબા જ મારો સંસાર છે તો બુદ્ધિ સંસારમાં બહાર કર્યાં જશે ? સંસારમાં બે ચીજો હોય છે. એક વ્યક્તિ બીજો વૈભવ. બીજું કંઈ છે ? તો જો બાબા સાથે સર્વ સંબંધોનો અનુભવ નથી કર્યો તો બુદ્ધિ અહીં તહીં જશે. જો બાબાને સખા બનાવ્યા નથી તો આપણે સખી-સખા યાદ આવશે. મનમાં આવેલી વાત બહાર નહીં કાઢીએ ત્વાં સુધી તે ચાલતી રહેશે.

આપણો સંસાર જ બાબા છે. સર્વ પ્રાપ્તિઓ બાબા દ્વારા મળે છે વૈભવ વગેરે શાના માટે જોઈએ ? સુખ-શાંતિ માટે. બાબા આપણાને શું નથી આપતા ? અવિનાશી સુખ, શાંતિ, શક્તિ, આનંદ, પ્રેમ સર્વ કંઈ આપે છે. વ્યક્તિ અને વૈભવ આ બંને ચીજો બાબા પાસેથી મળે છે. ભિન્ન ભિન્ન રસ્તાઓ જોઈ મુંજાઈ ના જશો. એક જ રસ્તા ઉપર ચાલો. જેને કહેવાય છે યોગ. બુદ્ધિ બે જગાએ જાય છે એક સંબંધમાં અને બીજી પ્રાપ્તિમાં. બ્રાહ્મણો માટે એ ગાચન છે. અપ્રાપ્ત કોઈ વસ્તુ નહીં બ્રાહ્મણોના ખજાનામાં. તો બે શષ્ઠી ચાદ રાખો. સર્વ સંબંધ બાબા સાથે છે. સંસાર બાબા છે. બાબા આપણી સાથે છે. તો બાબાની ચાદ નિરંતર રહી શકે છે. એનો અભ્યાસ કરો. આખો દિવસ ચેક કરો કે મારા સર્વ સંબંધો બાબા સાથે છે ? વચ્ચે કોઈ પોતાની તરફ ખેચ્યું તો નથી ને ? જો કોઈ ખેચ્યે છે તો યોગ તૂટે છે. યોગ એટલે બાબાની ચાદ. બાબા સાથે પ્રેમ. જેની સાથે પ્રેમ હોય છે તેની ચાદ ખેચ્યે છે. જો બાબા સાથે દિલનો પ્રેમ છે તો બાબાની ચાદ ના આવે એવું બની ના

શકે. બાબા આપણાને રોજ ટાઈટલ આપે છે. તમે કલ્ય બાદ મળેલા છો, લાડલા છો, મીઠા છો, વિશ્વનો પ્રકાશ છો, નચનોનાં નૂર છો, વિશ્વ કત્વાણકારી છો. રોજ મુરલીમાં બાબા કોઈને કોઇ ટાઈટલ આપે છે.

આપ ભાગ્યશાળી છો તેથી બાબાના બન્યા છો. ભગવાનને પણ આપણા ભાગ્ય પર ગૌરવ છે. દુનિયા ભાગ્ય બનાવવા માટે કેટલી પરેશાન છે. બાબાએ આપણાને ૨૧ જન્મના ભાગ્યની ગેરંટી આપી છે. તેથી બાબાની ચાદમાં કોઈ પણ કર્મ કરીશું તો જેવી સ્મૃતિ હોય છે તેવી સ્થિતિ બને છે અને જેવી સ્થિતિ હશે તેવું કર્મ બનશે. બાબાની ચાદમાં રહીશું તો આપણી સ્થિતિ ઊંચી બનશે. ઊંચી સ્થિતિમાં રહીને કામ કરશો, તો તે સારું થશે. કર્મ કોન્સીયન્સ નહીં પણ કર્મયોગી બનવાનું છે. હું આત્મા આ શરીર દ્વારા કામ કરાવનાર છું અને આત્મિક રૂપમાં સ્થિત થવાથી સ્વાભાવિક રીતે બાબાની ચાદ આવશે. શ્રેષ્ઠ કર્મ કરવાથી છળવાપણું અને ખુશીનો અનુભવ થાય છે. કારણકે યોગનો અર્થ જ છે ડબલ લાઈટ.

અત્યારે બાબા વિશેષ યોગ ઉપર વિશેષ ભાર મૂકે છે. તો દરેક સ્વચ્છાને પૂછું કે મારું જીવન કેવું છે ? કર્મ કરવા છતાં કર્મયોગી છે ? તો યોગનો ધારો રસ જોઈએ. કારણકે કર્મયોગ પણ બાબાએ શીખવાડ્યો છે. યોગ ઉપર સૌનું દ્યાન રહેવું જોઈએ. બ્રહ્મબાબાને જુઓ. શિવબાબાની પ્રવેશતા થઈને યોગ શરૂ થઈ ગયો. ચાલતાં ફરતાં બાબા દૃષ્ટિ આપતા હતા. એથી લાગતું હતું કે

બાબા યોગમાં છે. કોઈપણ કાર્યમાં વિઘ્નો આવે પણ યોગની શક્તિ સામે વિઘ્નો ટકી શકતાં નથી.

હું સર્વશક્તિવાન બાપનું સંતાન માસ્ટર સર્વશક્તિવાન છું. તો ચેક કરો કે આત્મા લાઈટ તો છે પણ સર્વશક્તિઓની માઈટ કેટલી આવી છે? તો જવાલામુખી યોગમાં લાઈટ માઈટ બંને પ્રત્યક્ષરિપમાં હોય છે. સર્વશક્તિવાનની સ્મૃતિમાં રહેવાથી સ્વરૂપ બની જશે. જેથી સ્વાભાવિક રીતે આપણો ચણેરો બદલાઈ જશે. જે આપણને જોશે તેને અનુભવ થશે કે લાઈટનાં કિરણોની શક્તિ મારામાં આવી રહી છે. યોગમાં બાબા સાથે મિલન પણ થાય છે. ક્યારેક ચુહિછાન પણ થાય છે. ક્યારેક દિલના છાલચાલ સંભળાવે છે પણ જવાલામુખી યોગનો અર્થ છે લાઈટ માઈટ સ્વરૂપમાં સ્થિત થઈને એ સ્મૃતિ સ્વરૂપમાં બેસું. અમૃતવેળાનો યોગ તો શક્તિશાળી હોવો જોઈએ. જેટલો જવાલામુખી યોગ વધતો જશે એટલાં ચણેરો

(પેજ નં. ૦૫નું અનુસંધાન)

સાધકે શરીરના ભાનને ભૂલવાનું છે પણ શરીરની માવજતને ભૂલવાનું નથી. ‘શરીરમાદ્યં ખલુ ધર્મસાધનમ्’ સાધકનું શરીર પરમાત્માને અર્પિત થયેલું હોઈ તે શરીરની ચથાયોગ્ય માવજત કરી તેને સ્વયંના તથા વિશ્વકર્માણના ઉન્નતદ્યોય માટે ઉપયોગમાં લેવાનું છે. તે રીતે સાધકને મળેલી સર્વશક્તિઓ, સર્વવિશેષતાઓ આ સમયે કામમાં લાવવાની છે. તેનો સદુપ્રયોગ કરવાનો આ સ્વર્ણિમ સમય છે. પસ્તાવાની સ્થિતિ કદીયે સાધકના જીવનમાં ન આવવી જોઈએ. સાધકે એવી અવસ્થા બનાવવી જોઈએ કે તેની સ્થિતિ તેની ઓળખ આપે. સ્વયંની સંપન્ન અવસ્થા દ્વારા થતી સેવા સફળતાને વરે છે તેથી સાધકનું જીવન ત્વાગ, તપસ્યા અને સેવાથી મદ્યમદાતું તેમજ સાક્ષી, દૃષ્ટા અને ઉપરામ બની ધૂપસળીની જેમ સૌરભ પ્રસરાવે તેવું હોવું જોઈએ.

સાધકનું જીવન તલવારની દ્વાર ઉપર ચાલવા જેવું છે. સાધકની મંજિલનો કોઈ કિનારો નથી, કોઈ અંત નથી. અર્થાત જ્યાં સુધી જીવન છે ત્યાં સુધી સતત સાધના છે તેજ દૃષ્ટિ સમક્ષ રહેવું જોઈએ. મેં બધી જ પ્રાપ્તિઓ કરી લીધી છે. મારે હવે કંઈ જ કરવાનું બાકી રહેતું નથી. એવા ખ્યાલો ભૂલથી પણ ન આવવા જોઈએ. સાધક એટલે આજીવન વિદ્યાર્થી. સતત તેણે શીખતા રહેવું જોઈએ. વૈજ્ઞાનિકો અમુક શોધો કરીને જંપીને બેસી રહેતા નથી, સાધકે પણ યોગમાર્ગના પ્રવાસી બનીને સંશોધનોનાં શિખરો સર કરી તેનો ઉપયોગ માનવ કર્ત્યાગાર્થી કરવાનો છે. ‘સાધુ તો ચલતા ભલા’ આ વાક્ય વાસ્તવમાં સાધકની અંતરયાત્રાની વિકાસશીલ ગતિનું સૂચક છે. સાધક એટલે નિર્ંતર પુરુષાર્થી, તીવ્ર પુરુષાર્થી. જ્યાં સતત પુરુષાર્થ હોય ત્યાં પ્રમાદ ન આવે. માયાનાં કોઈ સ્વરૂપો ન આવે. સ્થૂલ અને સૂક્ષ્મ રીતે વ્યસ્ત સાધક સદા

અને વ્યવહાર સેવા કરશે. બાબા ઈરછે છે કે મારો એક એક બાળક સર્વ કાંઈ છોડીને જવાળામુખી યોગમાં રહે.

બ્રહ્માબાબાના ચિત્રને જુઓ કેટલો લાઈટ માઈટનો અનુભવ થાય છે. કેટલાકે તો સાકારમાં બાબાને જોયા નથી અમે બુદ્ધિની આંખથી બાબાને જોયા છે. જાણ્યા છે. બાબાના પથ ઉપર ચાલીને આપણે પણ બાપ સમાન બનીએ. દરેક કલાકે વિશેષ પાંચ મિનિટ યોગનો અભ્યાસ કરો. જેનો તમારા કાર્ય ઉપર પણ પ્રભાવ પડશે.

લાઈટ માઈટ સંપન્ન બનવા માટે કોઈને કોઈ શક્તિ પોતાના મનમાં રાખો. આજે સહનશક્તિ ઉપર દ્યાન આપો. પછી નિર્ણયશક્તિ ઉપર દ્યાન આપો. આખો દિવસ પુરુષાર્થ કરી રાત્રે સૂતાં પહેલાં બાબાને આખા દિવસના સમાચાર આપો. ધર્મરાજપુરીની સજાઓથી બચવા માટેની આ સારી વિધિ છે.

॥ઓમશાંતિ ॥

યોગનાં આધારભૂત તથ્ય

બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર, દિલહી

જ્યારે જ્ઞાનવાન અને યોગીજન મળે છે તો પહેલાં પવિત્ર ટણ્ણિથી મળે છે અને પછી જ્ઞાન અને યોગના અનુભવોની લેણાદેણ કરે છે. જેથી આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ થાય અને સમય પણ સફળ થાય.

કેટલીકવાર કોઈ ભાઈબહેન જ્યારે મળે છે તો કહે છે – જગદીશભાઈ, આજકાલ યોગનો કોઈ ગણન અનુભવ થતો નથી. યોગની ગણનતામાં આપણે ચાલ્યા જઈએ, આનંદ, આનંદ, આનંદ અને આનંદ જ હોય, શક્તિ અને શાંતિનો ગણન અનુભવ હોય એવું બનતું નથી. ક્યારેક ક્યારેક થાય છે પણ રોજનો અનુભવ નથી. આ વિષયમાં શિવબાબાએ સમય સમય પર અવરોધોનું કારણ અને એને દૂર કરવાની સહાયક વાતોની તરફ આપણું દ્યાન ખેંચાયું છે. કેટલીક વાતો મારા દ્યાનમાં છે તે આપની સમક્ષ મુક્કું છું.

ડિટેચમેન્ટ (ન્યારાપણું)

અનુભવ કોઈપણ હોય, લૌકિક યા અલૌકિક એમાં વિશેષ વાત હોય છે ડિટેચમેન્ટ અથર્ત્વ ન્યારાપણું. જ્યારે આપણે અનુભવ કરી રહ્યા છીએ. તો એ અનુભવમાં જ સમાયેલા રહીએ છીએ. બાકી વાતોથી ન્યારા હોઈએ છીએ. જેટલો સમય આપણે ન્યારા હોઈએ છીએ, એટલો જ ગણન અનુભવ થાય છે. જ્યારે દેહ, દેહની દુનિયાથી ન્યારા બનીશું ત્યારે અનુભવ થશે. એના માટે બાબાએ કેટલાયે ઉપાયો બતાવ્યા છે. યોગી બનવાનું આપણું લક્ષ્ય છે, જીવન અને સમય આ લક્ષ્ય માટે આપણે લગાવી રહ્યા છીએ તો પછી એનો પૂરો અનુભવ કરવો જોઈએ. આ લક્ષ્યમાં સંપૂર્ણ દિલ લગાવવું જોઈએ. અડદા

દિલથી જે કાર્ય કરવામાં આવે છે એનું ફળ પણ પૂરું મળતું નથી. એના માટે બાબાએ બેહદના વૈરાગ્યનું શિક્ષણ આપ્યું છે. બેહદના વૈરાગ્યની ધારણાથી જ સં સ। ર ન। પ દ। થ રો', વ્યક્તિત્વાથી ન્યારાપણું આવશે. દેહને પુરી કહેવામાં આવે છે. જેમ કે શિવપુરી, બ્રહ્માપુરી વગેરે... દેહરૂપી પુરીમાં જે રહેનારા છે તે પુરુષ છે. અહીં આ પુરીમાં રહેવા છતાં ન્યારા બનવું એનું નામ જ યોગ છે.

દેહ, દેહના સંબંધ અને ત્યાં સુધી કે આ દેહનું જગત પણ સ્મૃતિમાં ના આવે. પણ જ્યાં સુધી આપણાને જ્ઞાન નથી ત્યાં સુધી આપણે આ સ્થૂળ જગતથી અલિપ્ત ક્યારે બનીએ ?

ઇશ્વરીય જ્ઞાનમાં સમજાવવામાં આવે છે કે એક છે સ્થૂળ જગત, બીજું છે સૂક્ષ્મ જગત અને ત્રીજું છે નિરાકારી જગત. જ્યાં કોઈ શરીરદ્યારી નથી. શરીરથી મુક્ત થયા પછી જ આત્મા ત્યાં જાય છે. જ્યાં પ્રકાશ જ પ્રકાશ છે. અને આ પ્રકાશ પણ આ દુનિયાના પ્રકાશ જેવો નથી. દિવ્ય પ્રકાશ છે. તે છહું તત્ત્વ છે. એ પ્રકાશમાં ચાલ્યા જાઓ ત્યારે આ દુનિયાથી ન્યારા બની જશો. સૌ એક જ ઘડાકે પાછળ રહી જશો. કેટલો આનંદ મળશે. ભગવાનના ઘરમાં એક નિરાળો અનુભવ થશે. શિવપુરીમાં એક બાબા, બીજો હું, ત્રીજો કોઈ નહીં. પરંતુ આ સ્થિતિ અભ્યાસ અને વૈરાગ્યથી બને છે. ગીતામાં અર્જુને પૂછ્યું કે મનને કઈ રીતે સ્થિર કરું તો ભગવાને ઉચાર આયો. કે અભ્યાસ અને વૈરાગ્યથી.

આ બંને એકબીજા સાથે જોડાયેલાં રહે છે. એકને કરવાથી બીજાની પણ ઉન્નતિ થશે. પુરુષાર્થ કદી પણ વ્યર્થ જતો નથી. મહેનત કદી નકામી જતી નથી. કરતા જાઓ, કરતા જાઓ, કરતા જાઓ. હિંમત ગુમાવશો નહીં. આપ જેટલું કરશો તેટલું આપને પ્રત્યક્ષ ફળ મળશે. પ્રત્યક્ષ ફળ કચું હશે ? આનંદ. સમય અને સ્થાનની સીમાથી પણ આપણે દૂર ચાલ્યા ગયા. સ્પેસથી પાર જવું અર્થાત્ બિયોન્ડ (Beyond) જવું. જેને પરે તે પરે કહેવામાં આવે છે. એના પછી કંઈ પણ નથી કારણ કે તે અંત વગરની દુનિયા છે. આપ સમય અને સ્થાન બંનેથી પાર ચાલ્યા જાઓ. તો આ અનુભવ યોગનો અનુભવ છે.

હું આત્મા છું પરંતુ કેવો આત્મા છું. કયાંથી આવ્યો છું, સૃષ્ટિયક્રમાં મારો શો રોલ છે, મારે કયાં જવાનું છે, હું કોનું સંતાન છું, મારા મૂળ ગુણ કયા છે? આ સર્વ વાતોના ભાનમાં જોડાઈ જવાથી આત્માનું ભાન બને છે. ‘હું આત્મા છું.’ માત્ર આટલું વિચારવું વ્યર્થ તો નહીં જાય પરંતુ આત્માનો પૂર્ણ પરિયય સહિત, પૂર્ણ અનુભવ થશે નહીં. સંતો, મહાત્માઓએ બિન્ન બિન્ન શાસ્ત્રો દ્વારા પોતાના વિચારો જણાવ્યા પણ સાચી વાત કઈ છે તે ભગવાન જણાવે છે. તેથી હવે સમય અને સ્થાનની છદ્રોથી પાર ચાલ્યા જાઓ અને આત્માની જે વિશેષતાઓ છે – હું જ્યોતિ સ્વરપ છું, બિન્દુ રૂપ છું. શિવબાબાનું સંતાન છું. લાઈટ-માઈટ છું. શુદ્ધ છું, નિત્ય છું, બુદ્ધિ (બુદ્ધિવાન) છું એના ભાનમાં રહો. જો આપણો યોગ આગળ વધતો નથી, નવા નવા અનુભવો થતા નથી તો એનો અર્થ કે આપણે આ દુનિયામાં યોગ, યોગ, યોગ કરી રહ્યા છીએ પણ આપણે જ્યાં જવું જોઈએ અને બુદ્ધિથી જે કરવું જોઈએ તે કરી રહ્યા નથી.

યોગમાં પરમધામની કલ્યાણ કરવી પડે છે અર્થાત્ એની તરસીર બનાવવી પડે છે. કારણ કે

આ આંખોથી તો પરમધામ જોયું નથી. આજે સંસારમાં જેટલી પણ શોધો થઈ છે એમાં ઈમેજ (તરસીર) બનાવવાની કળાએ ઘણું યોગદાન આચ્યું છે. બાબા, પરમધામ, પ્રકાશ, આત્મા, આ સર્વની ઈમેજ સૌ લોકો બનાવી શકતા નથી. એના માટે પણ કેટલાંક કારણો છે. લીકેજ (Leakage), વેસ્ટેજ (Wastage) વગેરે જે શિવબાબાએ બતાવ્યાં છે. આપણે બીજાઓને દુઃખ આપીએ છીએ. હેરાન કરીએ છીએ. રડાવીએ છીએ. ભલે સામાવાળો વર્ણન કરતો નથી પરંતુ આપણા સંકલ્પ, વિચાર, હાવભાવ, દૃષ્ટિવૃત્તિ એવાં છે જેને બીજા સમજે છે. આ આપણી ઈર્ષ્યા કરે છે, આપણાને આગળ વધવા દેતા નથી. આપણા સારા સૂચનાને પણ કાપી દે છે, લાલચ કરે છે. જો મનમાં ઈર્ષ્યા, દ્રેષ, ઘૃણાના આ પ્રકારના ખરાબ વિચાર હશે તો આપણી કલ્યાણાએ પાર કયાંથી જશે ? ત્યાર પછી અનુભવ કઈ રીતે થશે ? જો આપણે ઈર્ષ્યાએ છીએ કે આપણાને અનુભવ થાય તો બીજાઓની આ વ્યર્થ વાતોને છોડી દો. તેઓને જે કરવું હોય તે કરવા દો. એક જગા એવી છે જ્યાં જ્યાય થાય છે. આપણે શા માટે ચિંતા કરીએ? આપણે બીજાઓને શા માટે જોઈએ ? આપણે આપણું કામ કરીએ.

કબીરની ઝૂંપડી કસાઈની પાસે હતી. પોતાની ઝૂંપડીમાં આવવા જવા માટે એમને એની આગળથી આવવું જવું પડતું હતું. ત્યાં લટકતા માંસને જોઈને એમનો ભગવાનને ચાદ કરવાનો બધો આનંદ ખરાબ થઈ જતો હતો. આ શું કરે છે? શા માટે કરે છે? આ વાતોમાં કબીર ફુસાઈ ગયા. એક દિવસે એમણે પોતાને સમજાવ્યા કે “કબીરા તેરી ઝૂંપડી ગલ કટિયન કે પાસ, કરેંગે સો ભરેંગે, તૂ કચોં ભયા ઉદાસ.” જ્યારે એમનો દૃષ્ટિકોણ બદલાયો ત્યારે આ બંધનથી મુક્ત થયા.

જેનાથી દુઃખ જ મળે છે એના પ્રત્યે એક 'આઈ' નીકળે છે. મનમાંથી નીકળેલી 'આઈ' અને 'હાય' ધમણાની આગથી પણ તેજ હોય છે. કેટલાક લોકો તો આવાં દુઃખોને લીધે આત્મહિત્યા પણ કરી લે છે. તો આવી વ્યક્તિ બુદ્ધિથી પરમધામ કઈ રીતે જઈ શકશે? કઈ રીતે ઉડશે. કઈ રીતે ફરિસ્તા બનશે? જે શ્રાપિત હશે તે કેટલાંએ લોકો છારા શ્રાપિત હશે. કેટલાક લોકો કોઈ દાન-પુણ્ય કરતા નથી. કોઈનું ભલુ વિચારતા નથી. કોઈના આશીર્વાદ ચા દુઆ લેતા નથી. દુઆઓ અને આશીર્વાદ વિના પણ પરમધામ પહોંચવાનું શકય નથી એટલે શિવબાબા કહે છે દાન કરો, દાન કરો. બાધ્યણોનો ધર્મ છે દાન કરવું. બાધ્યણ દાન લે છે અને આપે પણ છે. જેનાથી બીજાનું જીવન બને. કોઈને પત્ર લખો, ટેલીફોન કરો, કોઈ વાત કરો, કંઈક આપો, કંજૂસ ના બનશો. પોતાની પાસે રાખશો નહીં. એનાથી ઝાનદન વદશે, બુદ્ધિ વિકાસ પામશે. દુઆ મળશે. યોગ લાગશે નહીં, તો આનંદ કર્યાંથી મળશે? માત્ર બુદ્ધિજીવી બની જશો, લોકો કહેશે કે આ બહુ સમજદાર વ્યક્તિ છે. કેટલાંએ ગુણ આવી જશે પણ યોગ નહીં લાગે. કમાણી તો યોગમાં છે. એટલે યોગ જરૂર જોઈએ. તો ન્યારાપણું અનુભવવા માટેનું આ એક તથ્ય છે. બેછદનો અને અનંત ન્યારાપણાનો પણ અનુભવ થશે. મારું કંઈ પણ નહીં. જે પણ છે તે શિવબાબાનું છે. મેં સર્વ આપી દીધું. આપણા એક ઉપાય છે. બાબા જ માર્દી દુનિયા છે. આ ભાવ જ્યારે પ્રજ્વલિત થશે ત્યારે અભિનની જેમ ઝળછણશે ત્યારે યોગ કેવો લાગે છે. કેવી મર્સ્ટી આવે છે.

Absorption - મગન થઈ જવું.

જે વાતમાં આપણું મન દૂબી જશે ત્યારે તે અનુભવ પણ એટલો જ ઊંચો, એટલો ગહન હશે અને શિવબાબા એ લગનમાં મગન થવાનું કહ્યું

છે. પહેલાં તો લગન હોય કે હું બાબાનો છું. હું યોગી બનીશ. આપણા મનમાં આપણી એવી એવી તસ્વીર હોય કે તે જુઓ, તે જુઓ, ઉપર જુઓ, હું યોગમાં બેઠો છું. હું લાઈટ છું, માઈટ છું. આનંદમાં છું. શાંત છું, શુદ્ધ છું. મારે આ લક્ષ્યને પૂરું કરીને છોડવાનું છે. હું એનાથી ડગીશ નહીં. જેમ કહેવાચ છે કે સાચો રાજપૂત એકવાર પોતાના મનમાં વિચારે કે મારે આ કરવું છે તો ભલે ગમે તે થઈ જાય તે ડગતો નથી. રામાયણમાં અંગદનું વર્ણન આવે છે. 'અંગ' એટલે શરીરનું અંગ અને 'દ' નો અર્થ છે આપવું. અંગદ એટલે જેણે અંગ અંગ ભગવાનને આપી દીધું. તે અચલ થઈ ગયો. એને માચા હલાવી શકતી નથી. પોતાને પૂર્ણ રૂપે ભગવાનને સમર્પિત કરી દે એ છે અંગદ. પિંજરાને રૂ પોંજવાના મશીનનો અવાજ ધુન લાગે છે. એ એને પ્રિય છે તે રીતે આપણે પણ બાબાની લગનમાં મગન થઈ જઈએ એ છે યોગ.

Inspiration - પ્રેરણા

સ્વામી વિવેકાનંદ, સ્વામી રામતીર્થ, સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસ, સ્વામી યોગાનંદ વગેરે સૌ પ્રેરણા મેળવેલા હતા. બોલતા હતા તો એમની પ્રેરણા અનેક શબ્દોથી છલકતી હતી. જ્યાં સુધી સ્વતઃ પ્રેરણા ના રહે, ત્યાં સુધી યોગની ઉત્ત્યતમ સ્થિતિ બની શકતી નથી. જેમ લાકડાં સળગાવીએ છીએ તો એને ચૂલામાં આગળને આગળ ધકેલતા રહીએ છીએ. સાથે સાથે બીજાં લાકડાં પણ મૂકૃતા રહીએ છીએ જેથી અભિન પ્રગટેલો રહે છે. બાબા પણ આપણને આ પ્રકારે પ્રેરણા આપે છે. પણ ઝાનમાં ચાલતાં ચાલતાં 'ખબર નહીં, સતત્યુગ કર્યારે આવશે?' 'વિનાશ કોણ જાણો, કર્યારે થશે?' વગેરે વગેરે સંકલ્પોમાં ભાઈ-બહેનોની પ્રેરણા ટીવી થવા લાગે છે. અને યોગની સ્થિતિ નીચે આવવા લાગે છે.

શંકરાચાર્ય નાની ઉંમરમાં ધણી ગહનતા-

વળાં અનેક પુસ્તકો લખ્યાં. તેઓ ઘણા મસ્ત સન્યાસી હતા. એક દિવસ તેઓ પહાડી પર બેસીને તડકાનો આનંદ મેળવી રહ્યા હતા. એમની તબિયત સારી નહોતી. એક માતા મટકીમાં દહીં ભરીને વેચવા માટે અવાજ કરી રહી હતી. ‘દહીં લો દહીં.’ શંકરાચાર્ય કહ્યું, ‘મારે દહીં જોઈએ, મને આપો.’ માતાએ કહ્યું “સારી વાત છે. આવો, લઈ જાઓ.” શંકરાચાર્ય કહ્યું - “આજ મારી તબિયત સારી નથી, હું નીચે આવી શકીશ નહીં.” માતાએ કહ્યું, “અરે શંકરાચાર્ય તમે તો કહેતા હતા ‘અહ્મું બ્રહ્માસ્મિ’ આજે તમારી આ હાલત છે કે તમે દહીં લેવા આવી શકતા નથી ? વળી હું પણ માતા છું. મટકી મારા માથે છે પછી તમે પહાડી પરથી ઉત્તરશો કે કદી નહીં ઉત્તરો ?” માતા દ્વારા આ સાંભળતાં જ એમનામાં થોડી શક્તિ આવી. પ્રેરણા આવી કે અરે ! હું કોણ અને હું શું કહું છું ? આ શરીર બીમાર છે અને હું કહું છું કે હું બીમાર છું. હું જ સર્વ લોકોને કહેતો હતો કે “કોણ છે માતા, કોણ છે પિતા, કોણ છે ભાઈ, આ સર્વ જગના જુદ્ધા સંબંધો, ભજ, ગોવિંદ, ભજ ગોવિંદ, ભજ ગોવિંદ” “હું સ્વયં આ કહેતો હતો ને આજે શરીરથી પહાડી ચઢવા છતાં પણ હું સ્થિતિથી નીચે આવી ગયો.” જ્યારે શંકરાચાર્યને એવી પ્રેરણા થઈ તો ‘અહ્મું બ્રહ્માસ્મિ’ કહીને ઊભા થઈ ગયા અને માતાને કહ્યું - “માતા તમે મારા ગુરુ છો, તમે મને સારો પાઠ ભણાવ્યો.” એટલે શિવબાબા કહે છે ‘માતા ગુરુ’ છે.

આવું જ હનુમાન વિશે જણાવે છે. અન્ય પણ કેટલાક છે જે હતોલ્સાહ થઈ ગયા પરંતુ જ્યારે એમને પ્રેરિત કર્યા તો હિંમત કરીને આગળ વધી ગયા. બંદા મૈરાગી લક્ષ્મણાદેવે પણ રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની પ્રેરણાથી સ્વયંનું બલિદાન આય્યું.

આપણા જીવનમાં પણ આ પ્રકારની પ્રેરણાઓ હોય. આપણે આ સંસારને બદલીશું.

કલિયુગમાંથી સત્યાગ લાવીશું, મનુષ્યને દેવતા બનાવીશું. અમે જ્ઞાન ગંગાઓ સર્વને પાવન કરીશું. અમે વિકારોને સદાને માટે સમાપ્ત કરીશું. વગેરે વગેરે... જો આવી પ્રેરણાઓ છે તો જ આપણે યોગી બનીશું. ભગવાન પાસેથી ધાણું બદ્યું મેળવવા દર્શીએ છીએ, તો એની મેળે મળી જશે ? જો તમારે કંઈક મેળવવું છે, તો કંઈક આપવું પણ પડશે. આપણે લક્ષ્ય રાખીને તેને અચૂક પૂરું કરવું જોઈએ. જો આ પ્રકારની પ્રેરણાઓ ના હોય તો જીવિત અને મૃત માણસમાં શો ફરક ? માત્ર શ્વાસ ચાલવો એજ જીવન નથી. જેમાં કંઈક કરી શકીએ તેવું જીવન હોવું જોઈએ. એના માટે પ્રેરણા જોઈએ. ત્યારે જ અનુભવ થશે. જ્યારે સાહસનાં ભરતી-ઓટ આવશે ત્યારે આપણી કાયરતા ભાગી જશે. સાહસનો અનુભવ કઈ રીતે થયો ? જ્યારે પ્રેરણા થઈ. અનુભવ હંમેશાં પ્રેરણાથી જ થશે. જીવિત માણસને નહીં પણ જિન્દા દિલ આદમીને જ અનુભવ થશે.

શિવાજુ મહારાજનાં માતા એમને કહેતાં હતાં. “બેટા, તારા પર મને ઘણી બધી આશાઓ છે. તે કહેતા હતા - “બતાવી દો મા, કઈ આશાઓ છે ?” માએ કહ્યું - “જો બેટા ! આ પહાડી પર મોગલોનો ઝડ્ઠો ફરકી રહ્યો છે. એમણે ભારત દેશ ઉપર કબજો કર્યો છે. તું આ પહાડી ઉપર જે દિવસે ભગવો ઝડ્ઠો લહેરાવીશ ત્યારે મારા આત્માને શાંતિ મળશે. તું મારો લાલ છે. મારા ઘરનો ચિરાગ છે. બોલો, આ કરી શકીશ ?” શિવાજુએ કહ્યું - “મા મેં તારું દૂધ પીદું છે, મને શા માટે શરમિંદો કરે છે ? મરી જઈશ પણ એ કરીને બતાવીશ.” એમની પાસે ફોજ કર્યાં હતી ? નાના નાના બાળકો સહિત મરાઠાઓને એકપ્રિત કરીને એમને તાલીમ આપી. દોડેસવારી શીખવાડી. મોગલો ઉપર આક્રમણ કર્યું. આ પ્રેરિત હતું. એની ભાવનાઓ જાગી ગઈ હતી. એમને

સમજ આવી ગઈ હતી કે મારે શું કરવાનું છે. તેઓ એ કિલ્લો જુતી લીધો.

મનુષ્યને કોઈ રસ્તો જડે નહીં તે તેનું પતન છે. રોજ એના મનમાં પ્રશ્ન ઉઠશે કે આ કરવાનું છે યા નથી કરવાનું. કચારેક વિચારે છે કે - “પૈસા ચણમાં લગાવી દઉં. સફળ થઈ જશે. પછી કહેશે, અત્યારે નથી લગાવવા. બાબા કહે છે ને કે પાંચ તત્ત્વો એકી સાથે પ્રછાર કરશે. બે ત્રણ તત્ત્વો એકઠાં થશે ત્યારે લગાવીશ. કરું ના કરું. આ વિચારો માનવના મનમાં ઘૂમતા રહે છે. પણ જેનામાં દૃઢતા છે તે કહેશે “મારે તો સૌનું ભલું કરવાનું છે. મારે સમગ્ર સંસારને આ સંદેશ આપવાનો છે. એક એક હાડકું ઈશ્વરીય સેવામાં આપવાનું છે. આરામ હરામ છે. આ કામ હું અવશ્ય કરીશ.” આવી દૃઢતાવાળો યોગી જ સિદ્ધિઓ મેળવે છે.

બ્રહ્માબાબા પોતાનો અનુભવ વર્ણિયે છે. “મને રાત્રે ઊંઘ નથી આવતી. મને ખ્યાલ રહે છે કે આવડા મોટા વિશ્વને સંદેશ કચારે મળશે?” પછી બાબા કેટલીયે વાર બાળકોને પૂછે છે “બચ્ચે, રાત્રે સારી રીતે ઊંઘ આવી ?” તો બાળકો વિચારી વિચારીને કહેશે છા બાબા, સારી રીતે ઊંઘ આવી. ત્યારે બાબા કહેતા શું સર્વને સંદેશ આપવા આ બ્રહ્મા જશે. આમ બાળકો જલદી જલદી વિશ્વને ઈશ્વરીય સંદેશ આપે તેવું બાબા ઈચ્છિતા હતા.

Emotion - પ્રેમ

ઈમોશન અર્થાત् ‘લવ’ બાબા સાથે પ્રેમ હોય. યોગની પરિભાષા આપતાં બ્રહ્માબાબા કહેતા હતા - “It is loveful and purposeful Remembrance of God” પરમાત્માની પ્રેમભરી, ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ ચાદ જ પ્રેમ છે. આ પરિભાષામાં તો આ ત્રણ શબ્દો Love, Purposeful, Remembrance દાણા જ

મહિત્વપૂર્ણ છે. જો પરમાત્મા સાથે પ્રેમ નથી તો જઈને સૂઈ જાઓ કારણ કે પ્રેમ વિના યોગ લાગશે નહીં. તે પ્રેમ પણ ઉત્પન્ન કર્ય રીતે થાય? આ એક અલગ વિષય છે. કારણકે કેટલાંકને તો પ્રેમ છે જ નહીં. જો પ્રેમ થઈ જાય તો યોગ જ યોગ છે. આપે વિચાર્ય અને તરત પહોંચી ગયા પરમધામ. બાબા એને ચાદની ચાદ્રા કહે છે. આજ સુધી કોઈએ પણ યોગને ચાદની ચાદ્રા કહ્યું નથી. આ બાબાની Unique Statement - નવી પરિભાષા છે. લોકો તો જે ચાદ્રા કરે છે તેમાં તો પૈસા ગુમાવે છે પણ સારી ચાદ્રા આ છે જેમાં ચાદના બળથી આટલે દૂર પરમધામ જઈએ અને અનુભૂતિ કરીએ. આપણી આ ચાદની સારી ચાદ્રા ઉદ્દેશ્ય પૂર્ણ પણ હોવી જોઈએ. આપણો ઉદ્દેશ્ય હોય કે ચાદમાં આપણને લાઈટ-માઈટ પવિત્રતા અને શિવપિતાના સંપૂર્ણ વારસાની પ્રાપ્તિ થાય. જે અભ્યાસમાં ઉદ્દેશ્ય અને લક્ષ્ય ના હોય તે શિક્ષણ કેવું ? જિજાસુપણ જ્યારે પ્રથમ વખત સેવાકેન્દ્ર ઉપર આવે છે તો એને પરિચિય પત્રમાં આ પ્રશ્નનો ઉત્તર લખાવીએ છીએ કે તમારો અહીં આવવાનો ઉદ્દેશ્ય શો છે ? તો ઉદ્દેશ્યનું જ્ઞાન જરૂરી છે. જો યોગ સારી રીતે લાગતો નથી અને ગહન અનુભવ થતો નથી તો બે વાતો હોઈ શકે છે. ચા તો પ્રેમ નથી અને ઉદ્દેશ્ય બુદ્ધિમંથી સરકી ગયો છે. લક્ષ્ય વિના લક્ષણા આવતાં નથી. લક્ષ્ય અને લક્ષણનો પરસ્પર સંબંધ છે. ચિત્ર અને ચિત્રિતનો પણ સંબંધ છે. જો આપના મનમાં ચિત્ર નહીં હોય અને લક્ષ્ય નહીં હોય તો લક્ષણ પણ આવશે નહીં.

રામાચણમાં જેટલાં પણ નામ છે તે સર્વ અર્થ સહિત છે જેમ કે - ‘અંગાદ’, ‘સીતા’, ‘રામ’, ‘લક્ષ્માણ’ વગેરે વગેરે... લક્ષ્માણ અર્થાત્ જેનું મન લક્ષ્યમાં લાગી રહેલું હોય. વાતામાં બતાવે છે કે રામને ૧૪ વર્ષ વનવાસ મળ્યો પરંતુ લક્ષ્મણ તો કહ્યા વિના જ એમની સાથે ચાલ્યા ગયા. પણ આ

સર્વ તેઓ કઈ રીતે કરી શક્યા ? રામ કોણ ? ભગવાન. ભગવાનને સાથ એ આપશે જેનું મન લક્ષ્યમાં લાગેલું હશે. નહીંતર છોડી દેશે. ચઙ્ગની સ્થાપનામાં એટલાં કષ્ટ આવ્યાં, એટલો વિરોધ થયો, એટલી તકલીફો થઈ. બાબાની સાથે કોણ રહી શક્યા. બાબાના કહ્યા પ્રમાણે કોણ ચાલ્યું? લોકોના વિરોધનો કોણે સામનો કર્યો? જે વાસ્તવમાં લક્ષ્યમાં હતા. જેમણે લક્ષ્યમાં પોતાનું મન લગાવેલું હતું. તો આ ‘લવકુલ’ ‘પરપાજકુલ’, ‘રીમેમ્બરન્સ’ અને પ્રેમની ‘ઈમોશન’ જ્યાં સુધી ના હોય, ત્યાં સુધી યોગ લાગશે નહીં. ભગવાનને ચાદ કરવાનો અર્થ શો છે ? અહીંથી મનને ઉખાડવું અને એ બાજુ લગાવવું. કોને આ ખબર નથી ? અરે, બાળપણથી, કોઈના શીખવાડ્યા વિના, નાનું બાળક પણ એક જગાએથી હટાવીને બીજુ જગાએ સ્નેહ લગાવે છે. પહેલાં માને પ્રેમ કરે છે, પછી બાપને, પછી મિત્રોને, પછી આગળ કોણ જાણે કર્યાં કર્યાં ફરે છે. આજકાલ માનવની બુદ્ધિ ખરાબ છે એટલે મનને જાણે કર્યાં કર્યાં લઈ જાય છે. પણ તે બદલતો તો રહે છે. તો આપણે પણ એટલું જ કરવાનું છે. એટલે બાબા કહે છે કે આ એક સહજ યોગ છે. બાબા કહે છે કે હું આ સહજયોગ એટલે કહું છું. કારણ કે એમાં કોઈ મુશ્કેલી નથી. શ્વાસ રોકવાનો નથી. માથું નીચે, પગ ઉપર કરવાનાં નથી. કોઈ તકલીફ નથી. અરે બાળકો ! જે તમારું મન દુનિયામાં ભટકી ગયું છે એને ત્યાંથી હટાવીને એક બાબામાં લગાવો. જોતા નથી, વિનાશ સામે ઊભો છે. બાબાના મહાવાક્યો (મુરલી)માં દરરોજ આવે છે કે આ આંખોથી જે કાંઈ દેખાય છે, તે પતાંના મહેલની જેમ પડી જશે. કંઈપણ બચવાનું નથી. શું આ સમજાય છે? જો સમજમાં આવે છે તો પછી શા માટે ચાદ કરતા નથી?

નિશ્ચય

યોગાભ્યાસ માટે નિશ્ચય પણ જરૂરી છે. ‘સંશયાત્મા વિનશ્યતિ. નિશ્ચયાત્મા વિજ્યન્તિ.’ જો આપણા મનમાં એ સંશય છે કે કોણ જાણે વિનાશ થશે કે નહીં. કારણ કે દુનિયા તો પ્રગતિ કરી રહી છે. વિજ્ઞાન તો નવી નવી ચીજોની શોધો કરી રહ્યું છે. આ વિચારોથી નિશ્ચય થોડો ડગી જાય છે. નિશ્ચય તો શું પણ માનવી હલી જાય છે. એટલે નિશ્ચય અને નિશ્ચયને ટકાવી રાખવાની હિંમત બન્ને જોઈએ. નિશ્ચય માટે બલિદાન આપવા, સામનો કરવા, કષ્ટ સહન કરવા માટે તૈયાર રહેવું એ સાહસ છે. આપણે કહીએ છીએ કે આત્મા અતિ સૂક્ષ્મ છે એમાં કેટલા વિચાર ભરેલા છે ? બાબા કહે છે કે આત્મામાં ૮૪ જન્મોનો ક્ષણ ક્ષણનો પળ પળનો પાર્ટ ભરેલો છે ? આ વિચાર આત્માથી પણ સૂક્ષ્મ છે. કોઈ પણ કાર્ય કરતાં પહેલાં વિચાર આવે છે. આ દુનિયામાં જેટલાં પણ પરિવર્તનો થયાં, પછી તે વિજ્ઞાનના આધારથી આવ્યાં ચા કલાના આધારે એની પાછળ આધારભૂત શક્તિ વિચાર જ છે. વિચારમાં ઘણી મોટી શક્તિ છે.

માનવીના જવાથી એના વિચાર પણ ચાલ્યા જાય, એવું બનતું નથી. હા, એવું બની શકે કે એ સમયે વિચારને માન્યતા ના મળે. પરંતુ પાછળથી તો મળશે. આત્મા અવિનાશી છે. તે રીતે અવિનાશી આત્મામાંથી ઉત્પન્ન થતા વિચાર પણ અવિનાશી છે. આપણી બુદ્ધિમાં એ વિચાર દર થઈ ગયો છે કે આત્મા શું છે, પરમધામ શું છે, શિવ બાબા કોણ છે. આ વિચારનું અંદરમાં સ્થિર થવું એ જ નિશ્ચય છે. જ્યારે આ વિચાર શક્તિ, નબળી પડી જાય છે તો આપ જેશો કે આપ પણ નબળા પડી જાઓ છો. એને ટીલા થવા દેશો નહીં. આ આપણી પોતાની સંપત્તિ છે. આ નિશ્ચય જ યોગનો આધાર છે.

॥ઓમશાંતિ ॥

યોગથી વિકર્મનો વિનાશ કઈ રીતે થાય છે ?

બ્ર.કુ. રમેશ શાહ, મુંબઈ

આજે સૃષ્ટિમાં એવી કેટલીયે વાતો ચાલે છે જેની સત્યતા અને વાસ્તવિકતા વિશે કોઈને પણ ખબર નથી. એનાથી કેટલીયેવાર અંદુષ્ઠદ્વા યા અશ્રદ્ધા ફેલાવાની સંભાવના છે. જો આ સર્વ વાતોને ધૈઝાનિક અને ચુક્તિયુક્ત ઢંગથી વિચારવામાં આવે તો તે સિદ્ધાંત બુદ્ધિમાં સારી રીતે બેસી જાય છે અને મનુષ્ય આ તર્કયુક્ત સિદ્ધાંતો અનુસાર પોતાનું જીવન બનાવવાના પુરુષાર્થમાં તત્પર થઈ શકે છે.

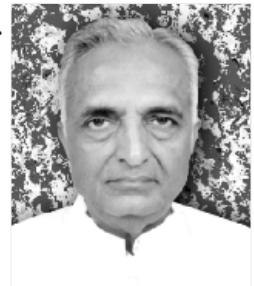
‘યોગ દ્વારા વિકર્મનો વિનાશ થાય છે.’ આ સિદ્ધાંત પણ સમજવા જેવો છે. વિકર્મની ઓળખ તો લગભગ દરેક જ્ઞાની મનુષ્યાત્માને છે. દરેક કર્મનું ફળ મળે છે એવું પણ સૌ માને છે. કર્મ અને કર્મફળ (Law of Action) ના આધાર પર સમગ્ર માનવ સમાજના વ્યવહારની ઈમારત ઊભી છે. જેવી કરણી તેવી ભરણી, જેવું કરણો તેવું પામણો વગેરે કહેવતો પણ સમાજમાં ચાલી આવે છે. આ સર્વ કહેવતો, વાક્યોનો ભાવ એ છે કે મનુષ્યનું જે પણ કર્મફળ બનેલું છે તે તેને તન, મન, ધન દ્વારા ભોગવવું જ પડે છે અને ભોગવવાથી જ એના કર્મોનો હિસાબ કિંતાબ ચુક્તે થાય છે. સલ્કર્માનું ફળ એને સુખ અને વિકર્મ (વિકારો વશ થયેલા કર્મો)નું ફળ એને દુઃખના રૂપમાં મળે છે. સુખ ભોગવતાં તો સાધારણ રીતથી આનંદ જ પ્રાપ્ત થાય છે. એટલે સર્વની એ ઈરણા રહે છે કે એમને સ્થાયી રૂપે વધારેમાં વધારે સુખ મળે.

આપણે અહીં વિકર્મ અને એના દંડ વિશે વિચારવાનું છે. વિકર્મ કરતી વખતે કેટલીકવાર આપણી બુદ્ધિમાંથી એ વાત નીકળી જાય છે કે આપણે એ વિકર્મનો ધણો મોટો દંડ ભોગવવો પડશે. કેટલીક વાર દંડની વાત ચાદ હોવા છતાં

પણ ખરાબ કર્મ થઈ જાય છે. કારણ કે આજે આત્મામાં શક્તિ ન હોવાને લીધે કર્મોમાં પણ એ શક્તિ રહી નથી. આ રીતે જ્યારે આત્મા શક્તિહીન બની જાય છે ત્યારે વિકર્મનું ખાતું વધે છે. તો પ્રશ્ન ઉઠે છે કે આપણે આ વિકર્મનું ખાતું કઈ રીતે સમાપ્ત કરીએ અને આપણા આત્મામાં એ શક્તિ કઈ રીતે પાછી લાવીએ?

આ વિષયમાં પરમપિતા પરમાત્મા શિવ કહે છે કે ચચ્છાર્થ જ્ઞાન દ્વારા જ આત્મામાં એવી શક્તિ આવશે જેના ફલસ્વરસ્પે ભવિષ્યમાં વિકર્મ થશે નહીં અને યોગ દ્વારા જ કર્મોનો જૂનો હિસાબ કિંતાબ ભર્મ થશે. હવે પ્રશ્ન થાય છે કે યોગ દ્વારા વિકર્મ વિનાશ કઈ રીતે થાય છે? આ વાતને સમજવા માટે ગણન યોગાભ્યાસ જરૂરી છે. આપણે જોઈએ કે યોગનો અર્થ શો છે અને તે કયો યોગ છે જેનાથી વિકર્મ વિનાશ થાય છે.

પરમાત્માની સ્મૃતિમાં સ્થિત રહેવું એનું નામ જ યોગ છે. બુદ્ધિ દ્વારા નિરંતર પોતાના આત્મસ્વરસ્પમાં સ્થિત થઈને પોતાના આત્માના પિતા પરમાત્માની સ્મૃતિમાં અને એમના દ્વારા મળનારી ઈશ્વરીય સંપત્તિમાં બુદ્ધિને સ્થિર કરવી એ જ વાસ્તવિક રાજ્યોગ છે જે સહજ પણ છે. પરમાત્માની નિરંતર અવ્યભિચારી ચાદથી મનુષ્યના વિકર્મનો વિનાશ થાય છે. તે માટે દેહ સહિત દેહના સંબંધો આદિના ભાન અથવા અભિમાનને મિટાવવાં પડશે. તેથી જીવવા છતાં વ્યર્થથી મરીને એક જ પરમ અને શ્રેષ્ઠ સંબંધની ચાદમાં પોતાને રાખવા અને એ ચાદબળ પર

પોતાના વ્યવહાર (મનસા, વાચા, કર્મણા) માં ચાલવું એ જ વિકર્મના વિનાશનો સહજ માર્ગ છે. આ યોગાભિનથી વિકર્મ ભસ્મ થાય છે અને એના પછી એ વિકર્મનો દંડ ભોગવવો પડતો નથી. આ પણ એક યુક્તિયુક્ત સિદ્ધાંત છે. કોઈ નાસ્તિક હોય કે આસ્તિક સૌ આ સિદ્ધાંતોને ઘણી જ સરળતાથી સમજુ શકશે. આ વાત રાજ્યસત્તાના નિયમોના ઉદાહરણથી સ્પષ્ટ થઈ શકે છે.

લોકિક રાજ્યસત્તા (Worldly Governments) ના પણ પોતાના નિયમ છે. જેના આધારે અપરાધીઓને સજા કરવામાં આવે છે. જેટલો મોટો અપરાધ હોય છે તેટલી સજા પણ મોટી હોય છે. અને એકવાર જ્યારે એ અપરાધની સજા મળી જાય છે તો પછીથી એજ વિકર્મ માટે રાજ્યસત્તા દ્વારા બીજુવાર સજા મળતી નથી. કોઈએ ચોરી કરી, તો તેને છ ચા બાર માસની સજા મળી. કોઈએ મોટો અપરાધ કર્યો તો તેને આજુવન કેદ ચા ફાંસીની સજા મળી. સજા ભોગવી લે પછી વ્યાચપ્રિય રાજ્યસત્તા એના અપરાધનો હિસાબ કિતાબ સમાપ્ત સમજશે. ખૂન, ચોરી, લુંટફાટ, અત્યાચાર વગેરે એને મળતી સજા દ્વારા ભસ્મ થાય છે. વિકર્મ કરનારને (એના દેહને) દેહના મિત્ર સંબંધીઓ, ધંધો વેપાર વગેરેથી કેટલાક સમય માટે દૂર કરવાથી એનો અપરાધ સમાપ્ત થયો અથવા વિકર્મ ભસ્મ થયાં એમ માનવામાં આવે છે. દંડ દ્વારા સુધારણાનો આ સિદ્ધાંત અથવા પ્રણાલીને સર્વ પ્રકારની રાજ્ય સત્તાએ માને છે. પછી તે મૂડીવાદી હોય, સમાજવાદી, સાભ્યવાદી હોય, ચા નાસ્તિક હોય. આ સાધન અપનાવીને તે રાજ્ય વ્યવસ્થા સંભાળે છે.

આ રીતે ઈશ્વરીય રાજ્યસત્તા (Godly Government) ના પણ પોતાના નિયમ છે. જેને આજે સામાન્ય માનવભૂલી ગયો છે. જેને કારણે આ સિદ્ધાંત અમલમાં નથી. યોગ દ્વારા પણ વિકર્મ

વિનાશ થાય છે. યોગથી આપણે દેહ અને દેહના સંબંધીઓને દૂર કરીએ છીએ. શારીરિક રીતે દૂર થવું મુશ્કેલ નથી પણ મનસાથી દૂર થવું અધારું છે. અહીં તો પ્રયત્ન દ્વારા પોતાની બુદ્ધિની લગનને એ પરમપિતા સાથે જોડવાની છે. કારાવાસ દ્વારા તો શારીરિક જુદાઈ થાય છે. અહીં માનસિક (આત્મિક) જુદાઈ. સ્વાભાવિક છે કે આત્મિક જુદાઈનું બદ અને ફળ અવશ્ય અધિક જ હશે. રાજ્ય સરકાર કોઈની કંતલના અપરાધ અથવા વિકર્મની જબરદસ્તી ફાંસી દ્વારા સમાપ્ત કરી દે છે પણ અહીં યોગમાં રહીને સ્વયંને જીવવા છતાં પોતાની ખુશીથી (દેહભાનથી) મારે છે અર્થાત્ એટલી તીવ્ર અને સૂક્ષ્મ અવસ્થામાં પોતાને સ્થિર કરે છે જેથી દેહભાન રહેતું નથી. આ પ્રકારે જીવવા છતાં મરવાથી શું સામાન્ય વિકર્મ ભસ્મ નહીં થાય ? યોગ કોઈ આપદાત ચા જીવધાત નથી. આ છન્નો સન્યાસ પણ નથી. યોગ બેહદનો સન્યાસ છે. જેના દ્વારા આજ્કાલના ગૃહુસ્થ વ્યવહારરઙ્પી દલદલમાં ફસાયેલા રહેતા હોવા છતાં પણ પોતાના આત્માને કમલપુષ્પ સમાન ન્યારા રાખીને જીવનને ચલાવે છે.

કેટલાએ મનુષ્યોને એ શંકા થાય છે કે નાસ્તિકોને જે સર્વના પિતા છે એ પરમાત્માનો પરિચય નથી. તો યોગ દ્વારા વિકર્મને કઈ રીતે ભસ્મ કરશે? કાયદાની અજ્ઞાનતાનું બહાનું રાજ્યસત્તા દ્વારા સ્વીકારવામાં આવતું નથી. એ રીતે આ પણ ઈશ્વરીય નિયમ છે કે સર્વ મનુષ્ય આત્માઓએ પોતાના બેહદના પિતાનો પરિચય પ્રાપ્ત કરીને એમની અવ્યભિચારી ચાદ અર્થાત્ યોગ દ્વારા પોતાના વિકર્મને સમાપ્ત કરવાં એ પરમ કર્તવ્ય છે. જેઓ આ પુરુષાર્થ નહીં કરે એને અહીં દુઃખના રૂપે કર્મફળ મળે છે. વિનાશ પછી ધર્મરાજના દરબારમાં ચમદૂતો દ્વારા સજા મળશે. આપ જેને ચોગ સમજો તે પ્રકારનો પુરુષાર્થ કરો. ||અ૦મ શાંતિ||

રાજ્યોગ દ્વારા વૃત્તિ, દૃષ્ટિ, કૃતિમાં પરિવર્તન

રાજ્યોગિની દાઢી મનોહરદ્ભાજુ

આજના ચુગમાં આપણે વ્યક્તિગત, પારિવારિક તथા સામાજિક જીવન તરફ દૃષ્ટિપાત કરીશું તો જણાશે કે મનુષ્ય પતિત અને ભ્રષ્ટાચારી હોવાને કારણે તે દુઃખી અને અશાંત છે. કોઈને અગર તનનું સુખ છે તો મનનું સુખ નથી, મનનું સુખ હોય તો ધનનું સુખ નથી. અગર ધનનું સુખ હોય તો મનુષ્ય કૌટુંબિક રીતે સુખી નથી હોતો. કોઈ ને કોઈ પ્રકારનું દુઃખ માનવીને સતાવી જ રહ્યું હોય છે.

આજના આ આધુનિક ચુગમાં વિજ્ઞાનની ભૌતિક પ્રગતિ ઘણી આગળ વધી ગઈ છે. તેથી તો આ ચુગને વિજ્ઞાનયુગ પણ કહે છે. પરંતુ જેમ જેમ વિજ્ઞાનથી માનવીને સુખ-સગવડનાં સાધનો મળતાં ગયાં તેમ તેમ માનવીનું ચાલિએ પતન થવા માંડયું છે. આમ ભૌતિકતા એ માનવીને આધ્યાત્મિકતાથી બિલકુલ અલગ પાડી દીધો છે અને આમ જ માનવી ભૌતિકતાથી પ્રાપ્ત થયેલ સુખ-સગવડોમાં મસ્ત થઈ, અને તે પોતાનું ઉત્સ્ય દ્યોય ભૂલી ચૂક્યો છે. તેથી માનવી દુઃખ અને અશાંતિનો અનુભવ કરી રહ્યો છે.

ભૌતિક વિકાસમાં આધ્યાત્મિકતાનું મહત્વ

આપણે આગળ જોયું તેમ ભૌતિકતામાં પ્રગતિ ઘણી થઈ છે. એટલે કે તેનો વિકાસ ઘણો થયો છે. પરંતુ તેમાં કયાંચ આપણાને આધ્યાત્મિકતા દૃષ્ટિગોચર થતી નથી. અને આવી પાંગળી ભૌતિકતાને કારણે મનુષ્યની વૃત્તિ, દૃષ્ટિ અને કૃતિ બગડી છે. તેનાથી આજનો માનવી પાંચ વિકારોનો ગુલામ બની બેઠો છે. તેના કારણે આ વિકારોને વશીભૂત થઈ મનુષ્ય કાર્ય કરે છે. ભૌતિકતા માનવીને પાપોના પથ તરફ ઢસડી જાય છે.

આજનો મનુષ્ય કામ વાસનાની અંદર એટલો તો અંધ થઈ ગયો છે કે તે દેહના આકર્ષણમાં આવી ખરાબ કાર્યો કરતાં જરા પણ અચકાતો નથી. તે પોતે પોતાની કૌટુંબિક પ્રતિષ્ઠા

અને ઈજ્જત ખોઈને જાનવરથી પણ ખરાબ કાર્યો કરવા તેચાર થઈ જાય છે. આવી જ રીતે લોભની વૃત્તિ એ માનવીને એટલો તો પાંગળો બનાવી દીધો છે કે પોતે અભ્યકાળની કૌટુંબિક સુખ શાંતિ માટે બીજાનું ખૂન કરતાં પણ અચકાતો નથી. આજનો મનુષ્ય પેટ ભરવા માટે નહીં પરંતુ પેટીઓમાં ધન ભરવા માટે કમાઈ રહ્યો છે. આમ લોભવૃત્તિને કારણે મનુષ્યમાં બેઈમાની, લાંચરુશ્વત અને ભેળસેળ કરવાની વૃત્તિ ઘર કરતી જાય છે. આવી જ રીતે માનવી મોહને વશ થઈ દેહ તથા દેહનાં સંબંધીઓમાં એક કાદવના કીડાની માફક ફસાઈ પડ્યો છે. તેને કારણે કોઈનું પણ મૃત્યુ થવાથી તે તેનાં વિનાશી શરીરને પણ ભૂલી નથી શકતો. તેથી તેની ચાદમાં રાત દિવસ રદન કર્યા જ કરે છે. આવી જ રીતે કોઇનું પણ છે. માનવી કોઇાંનિમાં પોતે તો બાળે છે. પરંતુ બીજાને પણ બાળે છે. અનેક પ્રકારની ઈચ્છાઓની પૂર્તિ ન થવાથી તેનામાં કોઇની ઉત્પત્તિ થાય છે. તેને કારણે તે કોઇધાવેશમાં આવીને પોતાના સગાભાઈનું પણ ખૂન કરતાં રગતો નથી. મનુષ્ય અહંકાર એટલે કે દેહઅભિમાન રૂપી નશામાં ચૂર થઈ તે પોતાનાથી ગરીબ અને નિર્બળ ઈન્સાનોને દબાવવામાં જ પોતાની મહાનતા સમજે છે. - હું નેતા છું, હું ડોક્ટર છું, હું ધનવાન છું, આમ આ વિનાશી

નશામાં રહેવામાં જ તે પોતાની શાન સમજે છે. આના ફળ સ્વરૂપ ધણી વખત બળવાન વ્યક્તિ કોઈની ગોળીનો ભોગ થઈ પડે છે. આવી રીતે પાંચ વિકારોને વશ થવાથી માનવીની વૃત્તિ, દષ્ટિ અને ફુતિ ખરાબ બને છે. તેનાં ફળ સ્વરૂપ આખું જગત દૂષિત બને છે. તેનાં કારણે વાયુમંડળ પણ ખરાબ બને છે. અશુદ્ધ વૃત્તિથી વાયુમંડળ અશુદ્ધ બને છે. શુદ્ધ વૃત્તિથી વાયુમંડળ શુદ્ધ બને છે.

વૃત્તિ એટલે શું ? દષ્ટિ અને ફુતિથી તેનો સંબંધ

આપણે આગળ જોઈ ગયા કે વૃત્તિથી જ વાયુમંડળમાં પરિવર્તન થાય છે. તો હવે પ્રશ્ન એ ઉઠે કે વૃત્તિ એટલે શું ? આજે આપણે વાસ્તવિક જીવનમાં દષ્ટિપાત કરીશું તો જણાશે કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિની બીજી વ્યક્તિ પ્રત્યે ખરાબ ભાવના હોય તો તરત જ આપણે કહી દઈ કે આ મનુષ્યની વૃત્તિ ચંચળ છે. કોઈની કોઈ પ્રત્યે સારી ભાવના હોય તો તેને શુદ્ધ વૃત્તિ કહીશું. આમ ઉપરોક્ત દૃષ્ટાંત ઉપરથી સાર એટલો જ નીકળે કે ‘વૃત્તિ એટલે મનની ભાવના.’ હવે એ પ્રશ્ન પણ ઉઠશે કે વૃત્તિનો આધાર શું છે? ‘વૃત્તિનો આધાર છે પૂર્વજન્મોના સંસ્કાર અને આગળ-પાછળનાં પ્રસંગોની સ્મૃતિ. અગર કોઈના પાછલાં જન્મોનાં સંસ્કાર ખરાબ હોય તો તે કોઈની સારી વૃત્તિ અગર સારી ભાવનાને પણ ખરાબ સમજે છે. અગર કોઈ વ્યક્તિ કોઈનું પણ સારું કે ખરાબ કાર્ય જોઈ જાય અથવા તો સાંભળી જાય તો તેનાં મનમાં તેના પ્રતિ એવા જ ભાવ ઉત્પણ્ણ થશે અને તેની છાપ મગજમાં બેસી જશે. તેનાથી તે મનુષ્ય સામી વ્યક્તિને તેવી જ વૃત્તિથી અગર તો ભાવનાથી જોશે. આમ ‘મનની ભાવના’ને જ વૃત્તિ કહી શકાય. આવા ભાવ દષ્ટિથી પ્રગટ થાય છે. આપણે અહીં એક ઉદાહરણ લઈને સમજુએ તો બધાને વિદિત જ છે કે ઝેરી સાપ અગર કરડી

જાય તો તેનું ઝેર મનુષ્યના અંગોઅંગમાં વ્યાપી જાય છે. તેથી મનુષ્યનું આખરે મૃત્યુ થાય છે. આને કારણે મનુષ્યની વૃત્તિમાં સાપને કારણે ભય વ્યાપી જાય છે. તેથી તે જ્યારે પણ સાપને જોશે ત્યારે તે તરત જ ભયથી પોતે ત્યાંથી ભાગી જશે. આમ, જેવી વૃત્તિ તેવી રીતે જ દષ્ટિ અને ફુતિ બની જાય છે.

એક કહેવત છે કે ‘જેવી દષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ’ અહીંચા આપણે દષ્ટિનો અર્થ જોઈશું તો દષ્ટિ એટલે જોવું દેખવું. જોવું એ આ બે ચાંખોનું કાર્ય છે. આમ સ્થૂલ નેત્રથી જે પણ સ્થૂલ ચીજે વસ્તુઓ છે. તે તેનાં ચચાર્થ સ્વરૂપમાં જ દેખાશે. મનુષ્ય છે તે મનુષ્ય દેખાશે, પશુ છે તે પશુ દેખાશે. તો આ કહેવતનો અર્થ મર્યાદિત છે. પરંતુ આ કહેવતમાં દષ્ટિ શાણનો પ્રયોગ માનસિક દષ્ટિ માટે કરવામાં આવેલ છે. જેને વૃત્તિ અથવા તો દષ્ટિકોણ કહેવામાં આવે છે. આજે માનવીની ચીજ-વસ્તુઓ પ્રત્યે પોત પોતાનો દષ્ટિકોણ અલગ અલગ હોય છે. ઉદાહરણ દ્વારા જોઈએ તો આજે ઘણા લોકો નારીને દેવી માને છે, ઘણા લોકો શક્તિ સ્વરૂપ માને છે. તો ઘણા લોકો તેને માત્ર ઉપભોગનું સાધન માને છે. આમ જેવી જેની વૃત્તિ તે પ્રમાણે તે મનુષ્ય ચીજવસ્તુઓને જુએ છે. બધાની વૃત્તિઓમાં અંતર છે ફક્ત દષ્ટિને કારણે. આમ બધો આધાર વૃત્તિ પર છે. હવે સર્વ પ્રથમ વૃત્તિને બદલવાની આવશ્યકતા છે. તો દષ્ટિ અને ફુતિ સ્વયં બદલી જશે.

ફુતિ સુધારવામાં વૃત્તિનું મહિંત્વ

આજે ફુતિને સુધારવા માટે ધાર્મિક, સામાજિક અને રાજકૌચિક નેતાગાંથા અનેક પ્રકારના પ્રયત્નો કરે છે. પરંતુ તો પણ મનુષ્ય દિનપ્રતિદિન ચાન્દિશ્યહીન બનતો જાય છે. કારણ કે ફુતિનું મૂળ તો વૃત્તિ જ છે. તેને સુધારવા માટે કોઈ પણ પ્રકારનો પ્રયત્ન કરવામાં આવતો નથી.

તેના માટે ફક્ત સ્થૂળ ઉપાય જ રચવામાં આવે છે. આપણે દુષ્ટાંત દ્વારા જોઈશું, તો જો કોઈ પણ રોગ કાટવો હોય તો તેનું મૂળ જાણવું આવશ્યક છે. જો રોગના મૂળને જાણ્યા વગર જ દવા કર્યે જઈએ તો રોગ મટતો નથી પરંતુ વધતો જ જાય છે. આમ જ્યાં સુધી રોગ થવાનું કારણ ન જાણીએ ત્યાં સુધી તેનું નિવારણ થઈ શકતું નથી. તેનું નિવારણ કરવા માટે તે વિષે જ્ઞાન હોવું અતિ આવશ્યક છે. એક બીજુ દુષ્ટાંત જોઈએ.

એક સાસુ છે તે પોતાની વહુ સાથે આખો દિવસ ઝઘડયા જ કરતી. તેના કારણે વહુ ખૂબ જ દુઃખી હતી. એક વખત વહુ કોઈ ગુરુની પાસે ગઈ અને તેણે પોતાનું દુઃખ ગુરુને જણાવ્યું. ગુરુએ વહુને કહ્યું કે જ્યારે પણ તારી સાસુ તારી સાથે લડવાનું શરૂ કરે ત્યારે તે તેના મોટામાં લોટાનો ટુકડો નાખી દે. તેથી તે સાસુ બોલી નહીં શકે કે ઝઘડો પણ નહીં થાય. પરંતુ તેથી તો મુશ્કેલી દૂર થઈ નહીં. બીજા દિવસે ફરીથી વહુ ગુરુની પાસે ગઈ અને કહ્યું, ‘ગુરુજી, છવે સાસુજી મુખમાંથી તો કંઈ બોલતી નથી. પરંતુ જ્યારે તે કાનો દ્વારા સાંભળે છે ત્યારે તે દુઃખી થઈ જાય છે. ત્યારે ગુરુએ વહુને સલાહ આપી કે તે બંને કાનોમાં રનાં પૂંમદાં ભરાવી દે તો તે સાંભળી નહીં શકે અને દુઃખી પણ નહીં થાય. તો પણ તે સંતુષ્ટ ન થઈ. બ્રીજા દિવસે તે ફરીથી ગુરુની પાસે ગઈ અને ફર્ચિયાદ કરી કે છવે તે બોલતી નથી અને સાંભળતી પણ નથી. પરંતુ જ્યારે તે સાસુનો ગુરુસે થયેલો ચાહેરો જુએ છે ત્યારે તે દુઃખી થઈ ઉઠે છે. ફરીથી ગુરુએ તેને કહ્યું કે છવે તે એ સમયે તેની આંખો બંધ કરી દે. પણ આટલા બધા સ્થૂલ ઉપાયો કરવા છતાં પણ વહુ દુઃખી જ રહી.

આ ઉદાહરણ પરથી આપણે એ જાણી શકીએ કે સ્થૂળ સાધનોથી વૃત્તિઓનું પરિવર્તન થવું અશક્ય છે. ધર-ગૃહસ્થમાં રહેવાવાળો

મનુષ્ય આ પ્રકારની ચુક્તિ અપનાવી શકતો નથી કારણકે ગુસ્સો કરવાવાળી વ્યક્તિનું કોઈ ચોક્કસ સ્થાન કે કોઈ ચોક્કસ સમય હોતો નથી. એટલા માટે મનુષ્યને કોઈ એવી શક્તિ જોઈએ કે જેથી તે તેની વૃત્તિને જ્ઞાન-બળ દ્વારા સાચા પથ પર લઈ જઈ શકે. જેનાથી સહેલાઈથી વિકારો ઉપર વિજય મેળવી શકાય. વિકારોએ દુઃખ આપ્યું છે તો તેને મૂળમાંથી કાટવા જોઈએ. એક એક દીન્દ્રિયોને હઠથી નથી રોકી રાખવાની. હઠથી તો વધારે ચંચળતા ઉત્પન્ન થાય છે.

વૃત્તિની શુદ્ધિનો આધાર-આત્મિક સ્મૃતિ

ખરાબ વૃત્તિનું કારણ છે - અજ્ઞાન અથવા દેહ અભિમાન અને પરમાત્માથી વિયોગ. એ તો બધા જાણે છે, માને પણ છે કે શરીર જડ છે. આ શરીરને ચલાવવાવાળી શક્તિ, આ શરીરથી અલગ, એક ઐતન્ય સત્તા છે. જેને આત્મા અથવા દુઃખ કહેવામાં આવે છે. આત્મા મન-બુદ્ધિ અને સંસ્કારો સહિત એક જ્યોતિનો પુંજ છે. આત્માની સંકલ્પશક્તિને ‘મન’ તથા નિર્ણયશક્તિને ‘બુદ્ધિ’ કહેવામાં આવે છે. શરીર દ્વારા આત્મા જે પણ કર્મ કરે છે. એ કર્મના પ્રભાવને ‘સંસ્કાર’ કહેવામાં આવે છે. પરંતુ આજે મનુષ્ય આત્મસ્મૃતિને બદલે આત્મવિસ્મૃતિમાં રહે છે. તે સદાય એ સ્મૃતિમાં રહે છે કે – ‘હું શરીર છું.’ શરીરની સ્મૃતિ હોવાને કારણે પુરુષત્વ અથવા સ્ત્રીત્વનું ભાન થાય છે. જેનાથી દેહઅભિમાન તથા કામવૃત્તિની ઉત્પત્તિ થાય છે. તેનાથી આત્માના પિતા પરમાત્મા સાથે સંબંધ જોડવાને બદલે શરીરના સંબંધોને જ સાચા સંબંધો માને છે. તેનાથી ‘મોહવૃત્તિ’ ઉત્પન્ન થાય છે. ફરીથી આત્માનું અસલી ધામ પરમધામને ભૂલી આ સૃષ્ટિરૂપી રંગમંચને જ પોતાનું ધામ (ધર) સમજવાથી મનુષ્ય બેહેદમાંથી નીકળી અને છદમાં આવી જાય છે. જેનાથી ‘લોભવૃત્તિ’ પેદા થાય છે.

આમ, બધા વિકારોનું મૂળ તો આત્મ-વિસ્મૃતિ જ છે. જેનાથી મનુષ્ય દુઃખી અને અશાંત થઈ ગયો છે. તો વૃત્તિ, દસ્તિ તથા હૃતિની શુદ્ધિનો આધાર છે - પોતાને આત્મા નિશ્ચય કરી પરમપિતા પરમાત્માની દિવ્યસ્મૃતિમાં રહેવું. જેને રાજ્યોગ કહેવામાં આવે છે.

'સહજ્યોગ'ના અભ્યાસનું મહિંટવ

આ વિષયના સંદર્ભમાં ઘણા લોકોનાં મનમાં એ પ્રશ્ન ઉઠે છે કે અમે પરમાત્માની સ્મૃતિમાં સ્થિત રહેવાનો અભ્યાસ શા માટે ન કરી દઈએ? અથવા પરમાત્માને બદલે અન્ય કોઈ વસ્તુ જેવી કે કોઈ કૂલ, સુંદર કુદરતી દૃશ્ય અથવા કોઈ સદ્વિચાર પર મનને એકાગ્ર શા માટે ન કરીએ? આ પ્રશ્નોના જવાબમાં પહેલાં તો એ સમજવું પડશે કે મન સંપૂર્ણ સંકલ્પ-શૂન્ય થઈ શકે નહીં. મન છે જ આત્માની સંકલ્પ કરવાની શક્તિ. હા, મનને શ્રેષ્ઠ વિચારો તરફ વાળી શકાય છે. એમ પણ જોઈએ તો મનુષ્યના જીવનમાં યાદ એક સામાન્ય વાત છે. કોઈ પણ એવી વ્યક્તિ નહીં હોય કે જેણે પોતાના જીવનમાં કોઈ વ્યક્તિ, વસ્તુ અથવા કાર્યની સ્મૃતિ ન રહી હોય. જે પણ તેના આકર્ષણનું કેન્દ્ર બની જાય છે. જેનાથી તેને કોઈ ન કોઈ પ્રાપ્તિ થાય છે. તે તેની સ્મૃતિમાં સ્વતઃ આવી જાય છે. ભોગી મનુષ્યની ઈન્દ્રિયો (અંખ, કાન, મુખ, નાક વગેરે) તેના મનને પોતપોતાના રસની તરફ ખેંચી જાય છે. અંખ છારા તે રૂપ અને રંગ તરફ આકર્ષિત થઈ જાય છે. તો મુખ છારા તે રસ અથવા સ્વાદથી આકર્ષિત થઈ જાય છે. તો કાન છારા અવાજ તરફ આકર્ષિત થઈ જાય છે. પરંતુ વસ્તુ અથવા વ્યક્તિની સ્મૃતિ, તેનું આકર્ષણ અથવા તેનાથી વિનાશી પ્રાપ્તિ થાય છે. કારણ કે તે વસ્તુ વિનાશી છે. એટલા માટે વિનાશી ચીજોનું આકર્ષણ અંતમાં દુઃખદાયક જ હોય છે. દેહ અને દેહના સંબંધોની સ્મૃતિ પણ દુઃખદાયક છે. કારણ

કે એક તો તેની સ્મૃતિ આપણને કર્મબંધનોની જળમાં જકડી લે છે અને બીજું તે વિનાશી હોવાને કારણે એક દિવસ તેનો વિનાશ થવાથી અંતમાં દુઃખની જપ્રાપ્તિ થાય છે.

પરંતુ પરમાત્મા અવિનાશી છે. તે સદા પાવન છે, સર્વ ગુણોના સાગર છે. તથા તેના કર્તવ્ય સર્વ આત્માઓથી મહાન છે. તેની ચાદથી આપણે આત્માઓ સદાકાળ માટે સર્વ પ્રકારની પ્રાપ્તિ કરી શકીએ છીએ. એ વિશ્વપિતા સાથે સાચો સંબંધ જોડવાથી વિશ્વ 'વસુધૈવ કુદુંબકમ' નો અનુભવ થાય છે. જેનાથી સર્વ આત્માઓની તરફ શુદ્ધ સ્નેહની ભાવના જાગૃત થાય છે. તથા બેહદની વૃત્તિ હોવાને કારણે બધા કર્મો શ્રેષ્ઠ બની જાય છે.

સંસ્કાર પરિવર્તન

હવે જેમ જેમ આત્મા પોતાનું સ્વરૂપ તથા પોતાના પિતા પરમાત્માનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ, ગુણ અને કર્તવ્યની ચાદમાં સ્થિત થતી જાય છે. તો સ્વત: આત્માનો બુદ્ધિયોગ વિનાશી દેહ અને દેહનાં સંબંધોમાંથી દૂર થઈ એ પરમપિતા પરમાત્મામાં જોડાય જાય છે. જેમ જેમ આત્માનો સંગ પરમાત્માની સાથે વધતો જાય છે, તેમ તેમ આત્માને પોતના સતપિતાના ગુણોનો રંગ લાગતો જાય છે. જેવી રીતે એક કાળો કોલસો અભિનના સંગમાં આવીને અભિનનો ગુણ ધારણ કરી, લાલ થઈ જાય છે. અથવા કોઈ શીતળ ઝરણાની પાસે બેસવાથી શીતળતાનો અનુભવ થાય છે તેવી જ રીતે આત્મા, પિતા પરમાત્માની પાસે રહેવાથી તેના ગુણોનો અનુભવ કરે છે. પિતા પરમાત્મા પવિત્રતા અને શાંતિના સાગર છે તો તેના સંગમાં આત્મા પવિત્રતા અને શાંતિનો અનુભવ કરે છે. પરમાત્મા પિતા પ્રેમ તથા આનંદના સાગર છે. તો તે તેના સંગમાં આત્મા પણ પ્રેમ અને આનંદનો

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૦ પર)

રાજ્યોગ

બ્ર.કુ. શિવાનીબેન

બ્રહ્માકુમારીજ દ્વારા જે મેડીટેશનની પદ્ધતિ શીખવાડવામાં આવે છે તે છે રાજ્યોગ મેડીટેશન. યોગ અર્થાત് જોડાણ અથવા પરમાત્માની સાથે સંબંધ. રાજ્યોગ સર્વશ્રેષ્ઠ, ઊંચામાં ઊંચો યોગ છે. જ્યાં આત્માનો પરમાત્મા સાથે સંબંધ જોડાઈ જાય છે. તે રાજ્યોગ છે. જેનાથી આપણે સ્વયં પર નિયંત્રણ કરી શકીએ છીએ. આપણે ધર્મગૃહસ્થમાં રહીને પણ રાજ્યોગ શીખી શકીએ છીએ. મેડીટેશન એક દક્ષતા છે. એક ઉર્જા છે. જે આપણને યોગાભ્યાસથી મળે છે. જેથી દરેક પ્રકારની પર્ચિસ્થિતિ આપણે પરેશાન થયા વગર પસાર કરી શકીએ છીએ. શારીરિક બીમારી માટે ડોક્ટર આપણને દવા આપે છે તે રીતે મેડીટેશન આપણી માનસિક બીમારીઓને સમાપ્ત કરી દે છે. આધ્યાત્મિકતા અને મેડીટેશન એક શિક્ષણ છે જે આપણી શક્તિઓનો યોગ્ય સ્વરૂપમાં વિકાસ કરે છે. મેડીટેશનથી આપણી સ્મૃતિ શક્તિનો પણ વિકાસ થાય છે. જેમ જેમ વ્યર્થ અને નકારાત્મક સંકલ્પો સમાપ્ત થતા જાય છે તેમ તેમ એકાગ્રતાની શક્તિ વધે છે. જેનાથી આપણે થોડા સમયમાં ધણું બધું કામ કરી શકીએ છીએ. મેડીટેશનથી આપણાં વ્યસનો દૂર થાય છે.

રાજ્યોગથી તનાવ દૂર થાય છે. મન સ્વસ્થ બને છે. મન સ્વસ્થ રહેશે, તો શરીર પણ સ્વસ્થ બનશે. યોગાભ્યાસથી આત્માના સાત ગુણો - શાંતિ, સુખ, પ્રેમ, શક્તિ, જ્ઞાન, પવિત્રતા, આનંદની અનુભૂતિ થાય છે. હું આત્મા મન, બુદ્ધિ, સંસ્કાર સહિત ચૈતન્ય શક્તિ છું. શાંતિધામ નિવાસી હું આત્મા જ્યોતિર્ભિંદુ સ્વરૂપ છું. જ્યારે યોગાભ્યાસ કરતી વખતે લાંબા ગાળાના અભ્યાસથી આત્મિક સ્થિતિ પરિપક્વ

બને છે ત્યારે યોગાભ્યાસ સરળ, સહજ બને છે.

હજારો વખોંથી મહાન આત્માઓએ, ધર્માત્માઓએ, સંત આત્માઓએ, અલગ અલગ લોકોએ આવીને આપણાને એ પરમાત્માનો પરિચય આપ્યો. દરેકે જે દૃષ્ટિથી જોયા, જે સંબંધથી એમને ઓળખ્યા અને જે સંબંધથી એમને જાણ્યા એ અનુસાર એમણે પરિચય આપ્યો. અલગ અલગ કોઈની વાત કરી નથી. તેઓ સૌ એક જ શક્તિનો પરિચય આપી રહ્યા હતા. પણ તેમાં પરમાત્માનો સો ટકા સાચો પરિચય નહોતો. સૃષ્ટિચક્રમાં એક એવો સમય આવે છે જ્યારે પરમાત્મા સ્વયં આવીને પોતાનો સાચો પરિચય આપે છે.

તો પરમાત્માનું સ્વયં ધોખિત કરેલું નામ છે શિવ. શિવનો અર્થ છે બીજ. એની અંદર સમગ્ર સૃષ્ટિનું જ્ઞાન છે. શિવ અર્થાત્ કલ્યાણકારી. તે કદી કોઈનું અકલ્યાણ કરતા નથી. જ્યારે આપણે શિવ કહીએ છીએ તો એમને કોઈ ધર્મ સાથે જોડવામાં ના આવે. શિવને, શંકરની જે મૂર્તિ છે એની સાથે ના જોડીએ. શંકરજી દેવતા છે. શિવ અર્થાત્ જ્યોતિ સ્વરૂપ. તેઓ આપણા પિતા છે એટલે અમે શિવબાબા કહીને એમને યાદ કરીએ છીએ. તેઓ નિરાકાર જ્યોતિ સ્વરૂપ પરમાત્મા છે.

રાજ્યોગમાં પરમાત્મા સાથે સંબંધ જોડવાનો છે. જ્યાં આપણે મનની રચનાત્મકતાનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. પરમાત્મા સાથે સંબંધ સ્થાપિત કરવાનું સરળ છે. કોઈને યાદ કરવાના ચાર આધાર હોય છે. (૧) પરિચયના આધારે યાદ

(૨) પ્રાપ્તિના આધારે યાદ (૩) સંબંધના આધારે યાદ (૪) સ્નેહના આધાર પર યાદ. પરમાત્માનો આપણાને જે વિસ્તૃત અને સંપૂર્ણ પર્ચિયય મળ્યો છે. જેના આધારે પરમાત્માની યાદ આવે છે. પરમાત્મા સાથે સંબંધ સ્થાપિત કર્યા બાદ પરમાત્મા દ્વારા એટલી દિવ્ય પ્રાપ્તિઓ થાય છે કે જેને વર્ણવી પણ શકતા નથી. પરમાત્મા સાથે સર્વ સંબંધોની સ્થાપના કરી અનેની અનુભૂતિ કરવાથી પરમાત્માની યાદ ભૂલાતી નથી. પરમાત્માએ આપણાને એટલો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ આખ્યો છે જેવો આજ સુધી આપણાને કોઈએ આખ્યો નથી. જો આ ચાર બાબતોનું ગણ ચિંતન કરીએ તો યોગ લાગવો અતિ સહજ, સરળ બને છે.

મેડીટેશન એક આંતરિક ચાપ્રા છે. આમ તો ચોવીસ કલાક ગમે ત્યારે મેડીટેશન કરી શકાય છે પણ પરોટિયે રીતે પણો સમય વધારે આદર્શ છે. આ સમયે વાચુમંડલ ઘણું શાંત હોય છે. મન આ સમયે જાગૃત અવસ્થામાં આવી જાય છે. આપ ખુલ્લે આંખે ચિંતન કરો કે હું શાંત સ્વરૂપ આત્મા છું. આત્મિક સ્મૃતિ પછી પિતા પરમાત્માને ચાદ કરો. જેવી તમારી સ્મૃતિ હશે તેવી તમારી સ્થિતિ બનશે. આત્મ અભિમાની સ્થિતિમાં બેસવાથી પરમાત્માની યાદ સ્વાભાવિક રીતે આવે છે. આપણે પરમધામ ઘરથી આવ્યાં હતાં. તો આપણે પરમધામનો પણ અનુભવ કર્યો છે. આપણે પિતાની સાથે ત્યાં રહેતા હતા અનેની સાબિતી એ છે કે આજે જ્યારે આપણે દુઃખી થઈએ છીએ. તો એમને ચાદ કરીએ છીએ.

આપણે જ્યારે મેડીટેશનનો અભ્યાસ કરીએ છીએ તો અંદરમાં હીલિંગની શરૂઆત થાય છે. આખો દિવસ કર્મ કરવામાં ચા લોકોને મળવામાં શક્તિઓની જરૂર પડે છે. જ્ઞાન તો મળી ગયું પણ તેને અમલમાં લાવવા માટે શક્તિ જોઈએ. જે મેડીટેશનથી આપણામાં આવે છે. આપણામાં પહેલી જે શક્તિ આવે છે તે વિસ્તારને સમેટવાની

શક્તિ છે. આ ઘણી મહિંત્વપૂર્ણ શક્તિ છે. કાચબાને જ્યાં ભય લાગે છે ત્યાં તે પોતાના અંગોને સમેટી લે છે. જ્યાં કોઈના વાણી, વ્યવહારમાં નકારાત્મક વલણ જોવા મળે, તો સાવદ્ધ થઈ જાઓ. મારે સ્વચંને સુરક્ષિત રાખવાના છે. આ મેડીટેશનથી સહનશક્તિ ઘણી વધી જાય છે. આપ મોટે ભાગે હળવા રહી શકો છો. સહનશક્તિ આવવાની સાથે જ સમાવવાની શક્તિ આવી જાય છે. જે સમાવી શકતાં નથી તે ઘરની વાત બહાર કરવા લાગે છે. જેનાથી સંબંધો બગડે છે.

આજકાલની દુનિયામાં દગાા, છેતરપિંડી વગેરેથી સુરક્ષિત રહેવાનું છે. સૌથી મોટી વાત એ છે કે સત્ય શું છે અને અસત્ય શું છે? જ્યારે આપણી બુદ્ધિની લાઈન સ્પષ્ટ હશે ત્યારે જ આપણે પારખી શકીશું. કોઈ પણ વાતનો નિર્ણય લેતાં પહેલાં સ્વચં જ્યાચાદીશ બનીને તપાસવાનું છે. જ્યારે પારખવાની શક્તિ બરાબર નહીં હોય ત્યારે નિર્ણય લેવાનું મુશ્કેલ બને છે. જરૂર પડે ત્યાં સામનો કરવાની શક્તિનો પણ ઉપયોગ કરવો. આજે જ્યાં સામનો કરવાનો હોય, ત્યાં સહન કરી લઈએ છીએ. જ્યાં સહન કરવાનું હોય ત્યાં સામનો કરીએ છીએ. જુવનમાં ઘણી બધી પરિસ્થિતિઓનો સામનો કરવાની શક્તિ જોઈએ. જ્યારે કોઈ પોતાનું શરીર છોડે છે ત્યારે સ્વચંને એ સમજાવવાનું છે કે મારો પ્રેમ આત્મા સાથે હતો. આત્મા ચાલ્યો ગયો છે. તેણે બીજુ જગ્યાએ જન્મ લીધો છે. જો મને ખરેખર એ આત્મા પ્રત્યે પ્રેમ છે તો મારે એને શાંતિનાં વાયબેશન આપવાનાં છે. જેટલું આપણે મેડીટેશન કરીએ છીએ તો સર્વશક્તિઓ આપણામાં આવી જાય છે.

રાજ્યોગ કર્મની ગણનગતિનું જ્ઞાન આપે છે. જેથી મન, વાણી, કર્મથી કાર્ય વ્યવહારમાં આવતાં આપણું કર્મની ગુણવત્તા ઉપર દ્યાન લાય છે. જેથી વિકર્મ થતાં નથી. એટલે આપણે કર્મની

જવાબદારી લઈને એનો સ્વીકાર કરવાનો છે. આપણે ભૂતકાળમાં કરેલાં કર્મોના હિસાબ કિંતાબને સમાપ્ત કરવાનો છે. સાથે સાથે નવાં એવાં કર્મો ના થાય, જેનો હિસાબ કિંતાબ બને. એનું પણ દ્વારા રાખવાનું છે.

જ્યારે આપણે આત્મઅભિમાની સ્થિતિમાં આવીએ છીએ તો એ સત્યતાની સાથે દરેક કર્મ કરીશું કે હું આત્મા છું. આ મારા ગુણ છે. મારે કોઈની પાસેથી કંઈ ના જોઈએ. એટલે મને કોઈ ભય નથી. ધીરે ધીરે કોઇ, ઈર્ષા, ભયના મારા સંકલ્પો સમાપ્ત થતા જશે. જો હું ભૂલી જાઉં છું તો મારે સ્વયંને જગૃત કરવાના છે. એટલે ઘણાં બદાં સેન્ટર્સ છે. જ્યારે આ ચાંપા પર આપણે એકલા નીકળીએ છીએ તો, આવા લોકોના સાથની આવશ્યકતા છે. તેઓ જાગેલા હોય છે. આપણે જે વાયુમંડલમાં રહીએ છીએ ત્યાં બદાં જ (જ્ઞાનની દૃષ્ટિથી) સૂતેલાં છશે તો આપણે (જ્ઞાનથી જાગેલા હોવા છતાં પણ) સૂઈ જઈએ છીએ. તેથી પરમાત્માએ સર્વ સ્થળોએ બ્રહ્માકુમારીઝનાં સેવાકેન્દ્રો બનાવેલાં છે. ત્યાં નિયમિત રીતે જ્ઞાન યોગ અદ્યયન માટે જવું જોઈએ. ત્યાં પ્રત્યેક

(પેજ નં. ૨૮નું અનુસંધાન)

રહેવાનું છે. માચાનું કોઈ પણ સ્વરૂપ આપણાને પ્રભાવિત ન કરે તે જોવાનું છે. માચા મુખ ઉપર પણ ન આવવી જોઈએ, કોઈ કહું કે માચા આવી તો તે ગાળ જેવું લાગવું જોઈએ. આપણે આપણા લક્ષ્યને મજબૂત બનાવવાનું છે. આપણી મંજિલના રાહમાં જે કોઈ સમર્થાઓ આવે તેને દૂર કરી દો. માચા આવી તેની ખબર પણ ન પડે. એટલા માટે તો શિવશક્તિઓની સવારી સિંહ ઉપર બતાવી છે. જેમણે વિકારો રૂપી હિંસક અસુરોને જુત્યા તેનું તે પ્રતીક છે. બ્રહ્મા બાબા સામે અનેક સમર્થાઓ આવી. તેનો સુચારુ ઉકેલ એમણે કાઢ્યો. તે રીતે આપણે પણ કરવાનું છે. સમર્થાઓ ભલે આવે

વ્યક્તિ પોતાની આત્મિક સ્મૃતિથી જાગેલો હોય છે. આપ એમના અનુભવો સાંભળો છો, એમની ચાંપા વિશે જાણો છો તો આપને એ પ્રેરણા મળો છે કે આપના રસ્તામાં આવતી અડચણોને આપ સહજતાથી પાર કરી શકો છો.

આપણે દ્વારાનથી દિવસની વિચારધારામાં પરિવર્તન કરવાનું છે. આપણાને એ સમજાય ગયું કે આ નકારાત્મક કર્મ છે કે સકારાત્મક કર્મ છે. આપ વારંવારના અભ્યાસથી એ ચિંતન કરો કે હું આત્મા છું અને આત્મા સાથે વાત કરી રહ્યો છું. આત્મા જ્યારે સૌથી પહેલાં આવ્યો હતો ત્યારે હું શાંત આત્મા છું, હું પવિત્ર આત્મા છું. એ સંસ્કારો હતા. એના પછી કોઇ, ઈર્ષા, દ્રેષ આદિનાં સંસ્કારોનું પડ આત્મા ઉપર ચદ્રતું ગયું. આપણે કોઈ નવા સંસ્કાર બનાવી રહ્યા નથી બસ એની ઉપર લાગેલાં વિકારોનાં પડને યોગાર્થિનથી દૂર કરી રહ્યાં છીએ. હવે બીજાઓને દોષ આપવાને બદલે સ્વયંને જુઓ કે એવું કયું કારણ છે કેથી મને દઈ થઈ રહ્યું છે. મારે હવે કર્મના હિસાબ કિંતાબને સમાપ્ત કરવાનો છે. ॥અ૰મશાંતિ ॥

પણ સૌ પ્રસંનચિત રહેજો. જ્ઞાનમાર્ગમાં ચાલતાં ચાલતાં નિવૃત્તિમાર્ગ અપનાવી ન લેતા. આપણે પ્રવૃત્તિમાર્ગના રાહી છીએ. બ્રાહ્મણમાંથી ફરિસ્તા ની ઝલક બતાવીને નિમિત જીવન વિતાવો. પોતાના આત્મામાં વિશ્વાસ રાખો. સાહસ રાખો, આપણે ફરિસ્તા બનીશું જ એ લક્ષ્ય મજબૂત કરો. ઘરમાં રહેવા છતાં અહીં ભણીની જે અવસ્થા છે તે ત્યાં પણ જાળવી રાખજો. પરમાત્મા આપણી સાથે છે. અત્યારે પરિવર્તન નહીં કરીએ તો ક્યારે કરીશું? એક ભાઈનો અનુભવ છે કે જ્યારે તેમને ઈશ્વરીય પ્રેરણાઓ મળવાની હોય ત્યારે ઊંઘ હરામ થઈ જાય છે. તો હવે મનથી, હૃદયથી પરમાત્માના બની જાઓ. ॥અ૰મ શાંતિ ॥

રાજ્યોગીઓનું કર્તવ્ય

રાજ્યોગીની સરલાદીદી, ડાયરેક્ટર, ગુજરાત ઝોન, અમદાવાદ.

કેટલાં વર્ષોથી પરમાત્મા રાજ્યોગનું શિક્ષણ આપી રહ્યાં છે. પરમાત્માને એક આત્માનો પાઠ ભણાવતાં ધણાં વર્ષો લાગ્યાં. પરમાત્મા કહે છે કે બાળકો, અત્યાર સુધી ખૂબ સાંભળ્યું છે. હવે તે સૌ આચરણમાં લાવો. પરમાત્મા હવે આપણી પાસે ફરિસ્તાપણાના સ્વરૂપની અપેક્ષા રાખે છે. તો આપણે આંતરનિરીક્ષણ કરીએ કે, આપણે આપણા લક્ષ્યમાં કચાં સુધી પહોંચ્યા છીએ. લક્ષ્યને પામવાને માટે આપણે નિદ્રાજીત બનવું પડશે. બ્રાહ્મણ એને કહેવાય જે પરોટિયે ત્રણ સાડા ત્રણ વાગે ઉઠે અને પરમાત્માની યાદમાં બેસે. હવે શૂદ્રપણાના સંસ્કારોને મિટાવી દઈને બ્રાહ્મણમાંથી ફરિસ્તા બનવાનું છે. ફરિસ્તા બનવાનું આપણું લક્ષ્ય છે તો તેની પરિભાષા તપાસીને તેવા ગુણો ધારણ કરવાના છે. નિરાકાર રૂપમાં શિવબાબા અને સાકારરૂપમાં બ્રહ્મબાબાને અનુસરીએ. એક નયનમાં શિવબાબા બીજા નયનમાં બ્રહ્મબાબા, ત્રીજું કોઈ દેખાય જ નહિ. રાજ્યોગીએ પોતાના સર્વસંબંધો એક પરમાત્મા સાથે જોડીને પોતાની દિનયર્યા ઉત્તમ રીતે સફળ કરવાની છે. આપણી સામે બાબા (પ્રજાપિતા બ્રહ્મા) અને મમ્મા (બ્રહ્માકુમારી જગંબા સરસ્વતી) લક્ષ્ય તરીકે, પુરુષાર્થના આદર્શ પ્રતીક તરીકે હતાં. તેમને જોઈને કેટલાયે આત્માઓએ પોતાના જીવનને શ્રેષ્ઠ બનાવ્યું. હવે અશરીરીપણું અને નારાયણી નશો એ બેને સતત સ્મૃતિમાં રાખીને આગળ વધવાનું છે. આપણે ફરિસ્તા-પણાના લક્ષ્યને પામી જ ન શકીએ તેમ કહેવું એ નબળાઈ છે. કમ સમજના યછ કમજોરીકા શાબ્દ હૈ. જ્ઞાનમાર્ગમાં સૌ માટે લક્ષ્યપ્રાપ્તિની મંજિલ ખુલ્લી છે. નવા જુના ભાઈ બહેનો, સેવા કેન્દ્ર ઉપર રહીને સેવા કરવાનાર અને ઘર ગૃહસ્થમાં રહીને

કમલ પુષ્પ સમાન જીવન જીવનારા સૌ એક સમાન લક્ષ્યના. અધિકારી છે. તેમાં કોઈ ભેદભાવ નથી, મમ્માને જ્યારે એકવાર પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો જેમાં નવા-જૂના આત્માને લગતી

વાત હતી, ત્યારે મમ્માએ આપેલો ઉત્તાર હૃદયસ્પર્શી છે. મમ્માએ કહ્યું ‘તમારે માટે કોઈ નવા જૂના છે. પણ માને માટે તો સૌ એક છે.’ કેવી ભવ્ય ઉદ્ઘાત ભાવના ! આપણે આપણા પુરુષાર્થને સામે રાખવાનો છે, તે માટે મનની ચંચળતા, આળસ, અલબેલાપણું, નિદ્રા, સુસ્તિ આદિનો ત્વાગ કરવાનો છે.

હવે આપ સૌ ભર્તી (વિશેષ રૂપે યોગ, ધારણા તથા ઈશ્વરીય જ્ઞાનના કલાસીસ) કરીને કચ્ચું લક્ષ્ય લઈને જરૂરો? બ્રાહ્મણમાંથી ફરિસ્તા બનવાનું છે. સ્વયંને બ્રાહ્મણ સો ફરિસ્તા, સો નિરાકારી આત્મા, સો દેવતા બનાવવાના છે. પરમાત્માએ સૌ પ્રથમ લક્ષ્ય આચ્યું કે તમે એક પરમાત્મા પિતાનાં સંતાનો છો. ભાઈ-બહેન છો. આ મંત્રથી પણ યથાર્થ ધારણા ન થતાં ભાઈ-ભાઈની વાત કહી કે આત્મા-આત્મા ભાઈ-ભાઈ સમજો. પરમાત્મા આપણી પાસે ફરિસ્તા સ્વરૂપની અપેક્ષા રાખે છે. પરમાત્માને સામે રાખીને તેમના સાચા સંતાન બનવાનો પુરુષાર્થ કરીએ. આ પ્રમાણે આપણો પ્રભુ પ્રત્યેનો પ્રેમ એટલો દૃઢ હોવો જોઈએ કે કોઈ આપણને પરમાત્માથી વિમુખ કરી ન શકે.

આપણા ફરિસ્તાપણાના લક્ષ્યને સાકાર કરવા વિકારોરૂપી માચાના સૂક્ષ્મપ્રહારોથી પણ બચવાનું છે. તે માટે જ્ઞાનનાં આચુદો દ્વારા સજ્જ

(અનુસંદ્ધાન પેજ નં. ૨૭ પર)

પરમાત્માએ શીખવાડેલો રાજ્યોગ

બ્ર.કુ. ચંદ્રિકાબેન, મહાદેવનગર, અમદાવાદ.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયની સ્થાપના ઈ.સ. ૧૯૭૩માં થઈ. ત્યારથી આજસુદીમાં સંસ્થા પાસે જો અમૃત્ય ખજાનો હોય તો તે જ્ઞાનધન અને યોગશક્તિનો છે. રાજ્યોગ એ આત્માઓના પિતા પરમાત્માએ સ્વયં સાકાર માદ્યમના મુખેથી ઉચ્ચારેલાં વચનો છે. રાજ્યોગ એ સર્વયોગમાં શ્રેષ્ઠ, યોગોનો રાજી છે.

જ્ઞાનની સત્યતા બુદ્ધિમાં સ્પષ્ટ થવાને કારણે બુદ્ધિથી પરમાત્મા સાથે સંબંધ સ્થાપિત થાય છે. આ સહજ્યોગ દ્વારા આત્મા પોતાની કર્મન્દ્રયો ઉપર વિજય મેળવીને કર્મન્દ્રયોનો રાલ બને છે. તેથી યોગના અનુભવ માટે ભોગનો ત્યાગ કરવો જરૂરી છે. દૃઢ સંકલ્પોથી રાજ્યોગી જીવનના નિયમોનું પાલન કરી શકાય છે.

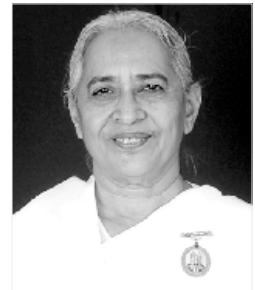
યોગીજીવન બનાવવા માટેનો પ્રથમ નિયમ પવિત્રતા છે. જેમ સિંહણનું દૂદ્ય સોનાના પાત્રમાં જ રહી શકે, તેમ યોગનું જ્ઞાન પવિત્ર બુદ્ધિમાં જ રહી શકે. રાજ્યોગના ગણન અનુભવ માટે મન, વચન, કર્મથી પવિત્રતાની ધારણા કરવી અતિ આવશ્યક છે. અજ્ઞનો મન ઉપર પ્રભાવ પડે છે તેથી અન્નશુદ્ધિ પણ જરૂરી છે. તેથી પરમાત્માની ચાદમાં બનાવેલું શુદ્ધ અને શાકાહારી ભોજન ગ્રહણ કરવું જોઈએ. દરરોજ સેવાકેન્દ્ર ઉપર આવી સત્સંગ કરવો જરૂરી છે. જ્યારે રાજ્યોગી બનવું છે તો દિવ્યગુણોને અપનાવી જીવનને દિવ્યગુણોનો ગુલદસ્તો બનાવવો જરૂરી છે. સ્વયંના અને ઈશ્વરના ગુણોનું મનનચિંતન કરવાથી જીવન દિવ્યતા સંપન્ન બને છે.

યોગાભ્યાસ માટે સ્વયંની ચથાર્થ ઓળખ જોઈએ. નરસિંહ મહેતાએ કહ્યું છે કે, ‘જ્યાં લગી આત્મા તત્ત્વ ચીન્યો નહીં, ત્યાં લગી સાધના સર્વ

જૂઠી’ જેવી રીતે મોટરને ચલાવનાર ક્રોદ્ધ મોટરથી અલગ અસ્તિત્વ ધરાવે છે તેવી જ રીતે શરીર ઇપી મોટરને ચલાવનાર ક્રોદ્ધ શરીરથી અલગ છે. હું

અને મારું અલગ છે. હું બોલનાર આત્મા શરીરની માલિકી ધરાવે છે. મારું શાણ શરીર માટે વપરાય છે. હું આત્મા મન, બુદ્ધિ, સંસ્કાર સહિત ચૈતન્ય સત્તા છું. મન જ્ઞાન દ્વારા સમજપૂર્વક એટલો જ સંકલ્પ કરે કે હું દેહ નથી પરંતુ હું એક ચૈતન્ય જ્યોતિર્મય પ્રકાશ સ્વરૂપ આત્મા છું. અજર, અમર, અવિનાશી છું. સત-ચિત-આનંદ સ્વરૂપ છું. હું આત્મા જ્ઞાન સ્વરૂપ, પ્રેમ સ્વરૂપ, આનંદ સ્વરૂપ, સુખ સ્વરૂપ, શાંતિ સ્વરૂપ, પવિત્રતા સ્વરૂપ અને શક્તિ સ્વરૂપ છું. આ રીતે સતત આત્માનું ચિંતન જરૂરી છે. કાર્ય વ્યવહારમાં આવતાં આત્માના ગુણોની અનુભૂતિ યોગમાં સહાયક બને છે. આત્માનું સ્વરૂપ પ્રકાશમય બિંદુ છે. તેનું સ્થાન ભૂક્ષાણની મદ્યમાં છે. તેનું અસલ નિવાસસ્થાન શાંતિદામ, પરમધામ છે.

દેહ અને દેહના સંબંધથી મુક્ત બનેલી બુદ્ધિને પરમાત્માની ચાદનો સહારો અતિ આવશ્યક છે. યોગ શાણ જ સૂચયે છે કે બે આત્માઓનું જ્ઞાનયુક્ત મિલન. આમ રાજ્યોગમાં બે પાત્રો છે આત્મા અને પરમાત્મા. આત્માએ બુદ્ધિથી પરમાત્માને ચાદ કરવાના છે. પરમાત્મા સાથે સર્વ સંબંધો સ્થાપિત કરવાના છે. યોગમાં પરમાત્માનો પૂર્ણ પરિયા જરૂરી છે. પરમ એટલે કે ઊચામાં ઊંચી હસ્તી, ધર્મગંગાનિના સમયે

પરમાત્મા સાધારણ વૃદ્ધ તનનો આધાર લઈને દિવ્ય અવતરણ કરે છે અને પોતાનો તથા સત્યજ્ઞાનનો પર્ચિયય આપે છે.

પરમાત્માએ આપેલા સ્વયંના ચથાર્થ પર્ચિયય મુજબ આત્માઓના પિતા પરમાત્મા પણ જ્યોતિર્ભિંન્દુ સ્વરૂપ છે. પરમાત્મા સર્વ ગુણો અને શક્તિઓના સાગર છે. વિશ્વના વિભિન્ન ધર્મોએ અમના જ્યોતિ સ્વરૂપને સ્વીકાર્યું છે. ભારતનાં બદ્ધાં જ શિવાલયોમાં શિવલિંગની પૂજા થાય છે. પરમાત્મા સત્યમુ, શિવમુ, સુંદરમુ છે. પરમાત્માને સાકાર દેહ નથી. પરમાત્માનું નામ શિવ છે. શિવ એટલે કલ્યાણકારી. શિવ પરમાત્મા છે. આકારી દેવતા શંકર એમની રચના છે. શિવપિતા પરમધામના રહેવાસી છે. બ્રહ્મા, વિષણુ, શંકરના રચયિતા છે. શિવ પિતા સ્વયંભૂ છે. પરમાત્મા આપણાને જે યોગ શીખવે છે તેના સતત અભ્યાસથી માનવ દેવ બને છે. નર્ક સ્વર્ગ બનશે. આ સમય, કલિયુગના અંત અને સત્યુગ વરયેનો સમય છે. જેને સંગમયુગ કહેવાય છે. પરમાત્મા બ્રહ્માપિતા દ્વારા જ્ઞાન આપી મરજુવા જન્મ દ્વારા આપણાને બ્રહ્માકુમાર બ્રહ્માકુમારી બનાવે છે. આપણાને લક્ષ્મી નારાયણ જેવા દેવી દેવતા બનવાનું લક્ષ્ય આપે છે. પરમાત્મા સાથે સર્વ સંબંધો સ્થાપિત કરી એની અનુભૂત કરવાથી જીવન દિવ્ય બને છે.

યાદ અર્થાત્ યોગ એ એક પ્રકારનું વિજ્ઞાન છે. જેમ કર્મ અને ફળ એ અવિનાશી નિયમ છે. તેમ યાદ તેવી અનુભૂતિ. બાળક જન્મે છે ત્યારે તેની માને યાદ કરે છે. પછી પિતા, મિત્રોને યાદ કરે છે. લગ્નજીવન પછી પલ્નીને યાદ કરે છે. વૃદ્ધત્વમાં પુત્ર-પૌત્રો વગેરેને યાદ કરે છે. રોગની પીડા વખતે ડોક્ટર યાદ આવે છે. મૃત્યુ શર્યા પર ઈશ્વરને યાદ કરે છે. જ્યાં જ્યાંથી સ્નેહની પ્રાપ્તિ થાય, કોઈ સંબંધ હોય તો તે યાદ આવે છે. ભિન્ન

ભિન્ન કારણોસર પણ ચાદ આવે છે.

આત્માના પિતા પરમાત્મા જેની સાથે બુદ્ધિનો યોગ જોડવો છે તે પણ નિરાકાર છે. તો નિરાકાર આત્માનું એ નિરાકાર પરમાત્મા સાથે સ્મૃતિનું જોડાણ કેવી રીતે કરવું? આત્મા અને પરમાત્માની સ્મૃતિનું જોડાણ ત્યારે જ થાય કે જ્યારે જ્ઞાન દ્વારા આત્માને નિશ્ચય થાય કે હું એક જ્યોતિસ્વરૂપ આત્મા છું અને સાચા અર્થમાં મારા સર્વ સંબંધી એક પરમાત્મા જ છે. બુદ્ધિથી જ નિશ્ચય થાય કે જે પરમાત્મા પિતાને હું અનેક જન્મોથી શોધતો હતો તે જ પિતા આ સૃષ્ટિ પર આવીને સાકાર બ્રહ્મા પિતાના માદ્યમ દ્વારા પોતાનું કર્તવ્ય કરાવી રહ્યા છે. એ પિતા સાથે સમજપૂર્વક સર્વ સંબંધો જોડવા, દેહ અને દેહના સંબંધોમાંથી ઘેરાગ્યવૃત્તિ ધારણ કરીને આત્માના સત્ય સ્વરૂપમાં રહી સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્મા સાથે એક સંબંધ વિદ્યપૂર્વક જોડવો. પરમાત્મા પિતા છે. હું આત્મા તેમનો પારલોકિક બાળક છું. કોઈ પણ કાર્ય વિદ્યપૂર્વક કરવામાં આવે તો જ સિદ્ધિની અનુભૂતિ થાય છે. પરમાત્મા પિતામાં રહેલા તમામ ગુણ અને શક્તિઓની ગણન સમજ પ્રાપ્ત કરવી પડશે. પ્રાયમિક અવસ્થામાં જ્ઞાનનું મનનચિંતન કરવાનું હોય છે.

જેમ જેમ પરમાત્માની ચાદ દ્વારા તેમના ગુણોમાં રમણ કરીશું તેમ તેમ બુદ્ધિ એકાગ્રતાને ધારણ કરતી જશે અને પરમાત્મા સાથે નિકટ સંબંધનો અનુભવ થશે. ધીમે ધીમે ચાદ એટલી પ્રબળ બનતી જશે કે ચાદ કરવી નહીં પડે. પરંતુ તે આવી જશે. આ સ્થિતિમાં પરમાત્મા પિતા સાથે અતિ નિકટનો સંબંધ હોવાનો અનુભવ કરી શકીશું. આપણું સર્વસ્વ પરમાત્મા જ છે. હવે આપણું આ જીવન પરમાત્માના કર્તવ્ય માટે જ છે. પરમાત્મા આવીને આપણાને યોગનું જ્ઞાન આપે છે. પરમાત્માની ઈરદ્દા છે કે આપણે પવિત્ર યોગી

બનીએ. યોગી કર્મમાં કુશળ કહેવાય છે કારણ કે તે દરેક કાર્ય પરમાત્માની ચાદમાં રહીને જ કરે છે. કર્મમાં યોગની સ્થિતિ લાવવા માટે મુખ્ય ચાર વાતોનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. (૧) કાર્યપ્રત્યેની સ્પષ્ટ સમજ, (૨) કર્તવ્યમાં શુદ્ધ ભાવના, (૩) ઈશ્વરમાં અતિ સ્નેહ અને (૪) અતૂટ શ્રદ્ધા. આ ચાર વાતો દ્યાનમાં રાખી પરમાત્માની ચાદમાં રહી કર્મ કરીએ તો સફળતા અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે અને આમ યોગ દ્વારા જ જીવન સરળ બનતાં દિલથી ઈશ્વર માટેનો સ્નેહ વધુ ઉત્કટ બનતો જાય છે. આ સ્નેહની ઉત્કટતામાં પરમાત્મા સિવાય કાંઈ જ દેખાતું નથી. પરમાત્મા પિતા દ્વારા આટલી ઊંચી પ્રાપ્તિ થવાને કારણે મનનો અવાજ નીકળે છે. ઓહો ! પિતા આપની મારા પર કેટલી અપાર દયા છે. આપને મળી હું ધન્ય બની ગયો છું. બસ બાબા, હવે તો આપની આજ્ઞાઓ પર ચાલી આપના જેવા ગુણ અને શક્તિઓને ધારણ કરીશ. આપ જ મારાં માતા-પિતા, ગુરુ, બંધુ, સખા સર્વર્સ્વ છો.

જ્ઞાન દ્વારા સમજેલું મન સંકલ્પ કરે કે યોગમાં સર્વ પ્રાપ્તિ છે. પરમાત્મા દાતા છે અને હું એમનું બાળક છું. આમ ઈશ્વરમાં મન લગાડવાથી મનની શાંતિ અને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. પરમાત્મા કલ્યાણકારી છે અને તેમને ચાદ કરતાં કરતાં આપણી દૃષ્ટિ, ફૃતિ, સ્મૃતિ, આફૃતિ, નૈનયૈન બદ્ધું જ કલ્યાણકારી બની જાય છે. બુદ્ધિ પવિત્ર બને તો જ પરમાત્માની ચાદ સ્થાયી સ્વરૂપ ધારણ કરશે. જીવનના દરેક કાર્યોનો નિર્ણય લેતાં પહેલાં પરમાત્મા પિતાના જ્ઞાન અને ગુણને બુદ્ધિમાં રાખી એક યોગીનાં કર્મો કેવા પ્રકારનાં હોય તે વિચાર્ય પછી જ કર્મ કરવાં. જ્યારે બુદ્ધિનો યોગ બાબા સાથે હોય છે ત્યારે બુદ્ધિમાં ઈશ્વર પિતાના ગુણોની અનુભૂતિ થાય છે. તેથી બુદ્ધિની સમજશક્તિ જ્ઞાનની પરાકાણાએ પહોંચે છે.

યોગીનાં નચન દિવ્યતાનો, વાણી, મધુરતાનો અને કર્મ અલોકિકતાનો અનુભવ કરાવે છે. યોગી એટલે ઈશ્વરનો પ્રતિનિધિ.

કેમ જેમ યોગનો અભ્યાસ વધતો જાય છે તેમ તેમ કામ, કોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર, આળસ વગેરે વિકારોને જુતી શકાય છે. વર્તમાન સમયે મનુષ્યોનું જીવન અવગુણોની ખાણ જેવું બની ગયું છે. ન ઈશ્વરા છતાં વિકારો અને અવગુણથી જીવન દુઃખી અને અશાંત બની ગયું છે. બધા જ વિકારોનું મૂળ દેહ અભિમાન છે. રાજ્યોગના જ્ઞાન અને અભ્યાસથી જીવનમાં દિવ્યતા આવવાની આશા બંધાય છે. પરમાત્માની ચાદ દ્વારા આદિ-અનાદિ ગુણોની ધારણા સહજ અને સરળ થઈ જાય છે.

પ્રેમના સાગર પરમાત્માને મળવાથી આપણામાં સ્વાભાવિક રીતે જ પ્રેમની ધારણા થાય છે. ઈશ્વર મિલનના આનંદમાં મોહ અને મમતા નાશ પામે છે. ઈશ્વર મિલનથી પ્રગાટેલો આનંદ અતીન્દ્રિય સુખનો અનુભવ કરાવે છે. દિવ્યગુણોની અનુભૂતિથી ઈશ્છાઓનો નાશ થાય છે. દુઃખ અને અશાંતિનાં કારણો સમાપ્ત થઈ જાય છે. આત્મા સુખ અને શાંતિની અનુભૂતિ કરે છે. બધા ગુણો સાથે પવિત્રતા તેનો જીવનમંત્ર બને છે. પવિત્રતા એ સર્વ દિવ્ય ગુણોની ચાવી છે. અંતમુખતા, ગુણગ્રાહકતા, રહેમદિલ જેવા અનેક બીજા ગુણો ધારણ કરવાથી દિનપ્રતિદિન જીવન વ્યવહાર સરળ અને શ્રેષ્ઠ બનતો જાય છે. તેના જીવનના દરેક કર્મોમાં અને કર્મન્દ્રિયોમાં યોગની જલક સ્પષ્ટપણે અનુભવાય છે.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

માટેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી અને રાજ્યોગ

બ્ર.કુ. વિવેકાનંદ, મહાદેવનગર, અમદાવાદ

જૂન માસ એટલે મહી જગદંબા સરસ્વતીની યાદ અપાવતો માસ ! વળી આ વર્ષથી જૂન માસ સાથે આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ જોડાયો એટલે એનું મહિન્દ્ર પણ વધી ગયું. આજે વિશેષ મહી અને યોગ બદ્ધે વચ્ચેના ગાહન સંબંધને રજૂ કરવા અતે ઉપસ્થિત છું. મહી અને ભારતના પ્રાચીન રાજ્યોગને મારા શાઢો, ગાયન અને મનની શ્રેષ્ઠ ભાવના દ્વારા સ્મૃતિપુષ્પ અને સન્માન અપુર્ણ.

વહાલા ચુવા ભાઈ-બહેનો, રાજ્યોગનો મુખ્ય પાયો છે - નિશ્ચયબુદ્ધિ ! મહીએ નિશ્ચયના પાયાને એટલે મજબૂત કર્યો હતો કે તેઓના શાઢ્યકોષમાંથી અસંભવ, અસફળતા, હાર જેવા શાઢ્યોએ વિદાય લઈ લીધી હતી. સંશાયી, નકારાત્મક, પ્રશ્નાર્થ કે આશ્ર્ય વ્યક્ત કરવાવાળા સંકલ્પોથી તેઓ અવિદ્યા જ રહ્યા.

મહી રૂલિંગ પાવરના પર્યાય બન્યા

રાજ્યોગમાં રાજ શાઢ સમાયેલો છે. રાજ એટલે કે રૂલિંગ પાવર, જે મહીએ રાજ્યોગથી પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એકવાર સેવાના કારણે મહી સહિત સર્વ સેવાસાથી ભાઈ-બહેનોને રાત્રે સૂતા મોડું થઈ ગયું, છતાં મહી નિયમ પ્રમાણે સવારે ૨.૦૦ વાગે યોગાભ્યાસ માટે ઊઠી ગયા હતા. ત્યારે બ્રહ્માવત્સોએ તેઓને પૂછ્યું કે આપ કેવી રીતે ઊઠી શક્યા ? ત્યારે મહીએ જવાબ આપ્યો કે હું આત્મા રાજ છું. મન, બુદ્ધિ અને સંસ્કાર મારા મંત્રીઓ છે. આત્માની આદ્ધારામુજબ મંત્રીઓને કામ કરવાનું હોય નહીં કે મંત્રીઓને અધીન રાજાને ! તેઓએ મને સમય પ્રમાણ ઉઠાડી દીધી ! મહીએ પ્રેક્ટિકલ જીવન થકી રાજ્યોગની

વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરી શકાય છે.

૧. રાજ્યોગ એટલે સમયનું ચુસ્ત પાલન.

૨. રાજ્યોગ એટલે મન-બુદ્ધિ અને સંસ્કારોની સકારાત્મક કેળવણી.

૩. રાજ્યોગ એટલે મન-બુદ્ધિ ઉપર સંપૂર્ણ નિયંત્રણ.

૪. રાજ્યોગ એટલે આળસ, અલબેલાપન (બેદરકારી) તેમજ સુસ્તી જેવા વિકારો પર સંપૂર્ણ વિજય.

૫. રાજ્યોગ એટલે ઊર્ધ્વગામી આદ્યાત્મિક ઉનનિ માટે નિયમિત, નિર્ણતર અને ચોકસાઈપૂર્વક અભ્યાસ.

મહી એટલે સંતુલનનું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ

રાજ્યોગના યથાર્થ અભ્યાસથી જીવનમાં સંતુલન આવી જાય છે. તન અને મનનું સંતુલન, વિવેક અને ભાવનાનું સંતુલન, વ્યક્તિગત અને સંગાઠનાત્મક સંતુલન, બોલ અને કર્મનું સંતુલન જેવા અનેક સંતુલનોની કરામત રાજ્યોગની પ્રાપ્તિ છે. પરિણામે રાજ્યોગી ભાઈ-બહેનોના જીવન થકી પ્રેમ અને શક્તિઓનું સંતુલન સ્વાભાવિક રીતે જોવા મળે છે. મહીએ જીવનથી એની અનુભૂતિ સર્વ ભાઈ-બહેનોએ કરી છે. તેઓ જેટલાં પ્રેમ સ્વરૂપ હતાં તેટલાં જ શક્તિ સ્વરૂપા પણ હતાં ! એટલે જ તેઓની સામે અનેક પરિસ્થિતિઓ આવી છતાં તેઓ ક્યારેય ડર્યા ન હતાં. તેઓએ શક્તિ સ્વરૂપા બની દરેક પરિસ્થિતિનો સામનો નીડરતાથી કર્યો.

મહ્મા જ્યારે ૧૮ વર્ષના હતા ત્યારે કોઈમાંથી મહ્માના નામે વોરંટ આવ્યો. વોરંટ પર મહ્માના માના હસ્તાક્ષર પણ હતા. મહ્માએ વોરંટ જોયો. પરંતુ મનને વિચલિત કર્યા વગર વોરંટને દ્યાનથી વાંચ્યો. રાજ્યોગથી પ્રાપ્ત પરખ શક્તિથી પારખી લીધો કે વોરંટ ખોટો છે. તેઓએ નિર્ભયતાથી પરિસ્થિતિનો સામનો કર્યો. કોઈમાં જઈ તેઓએ જ્જસાહેબની સામે પોતાની વાત રજૂ કરી કે વોરંટ પર માસે કરેલી સહી કેવી રીતે ખોટી છે? તેઓ ૧૮ વર્ષના છે એટલે તેઓ નાબાલિક નથી. તેઓ જાતે જ નિર્ણય લેવાના અધિકાર ધરાવે છે. તેઓની વાતોથી કોઈમાં હલચલ મરી ગઈ હતી. તેઓને કોઈ સન્માનથી છોડી દીધા હતા.

રાજ્યોગના અભ્યાસથી અષ્ટશક્તિઓની પ્રાપ્તિ થાય છે. મહ્માએ રાજ્યોગથી અષ્ટશક્તિઓને પ્રેક્ટિકલ જીવનમાં ધારણ કરી લોકોને મા દુર્ગાના સાક્ષાત્કાર કરાવ્યા હતા.

બીજું તેઓની સામે કોઈ નિર્ભળ, વિકાર વશીભૂત, પરવશ કે પછી કમજોર વ્યક્તિ આવે અથવા કોઈ શામૃતાના ભાવથી પણ તેઓની સામે આવે ત્યારે તેઓ પ્રેમ સ્વરંપા બની માની જેમ જ પાલના આપતાં. પ્રેમને વરસાવી પરમાત્માના સાનિદ્યની તેઓ અનુભૂતિ કરાવતાં હતાં. નિર્ભળને બળ પૂરું પાડતાં. વિકારને વશીભૂત કે પરવશને મુક્તિની અનુભૂતિ તેઓ કરાવતા હતાં. નિર્ભળને બળ પૂરું પાડતાં, જ્ઞાનમાર્ગ પર ચાલવા માટે પ્રેરીત કરતા. શામૃતવનો ભાવ પ્રેમના દર્શિયામાં ક્યાંચે સમાઈ જતો એ સામેવાળાને ખબર પણ પડતી ન હતી. મહ્માના શરણમાં અભય અને બેહુદ પ્રેમની અનુભૂતિ કરતા હતાં.

મહ્માના જીવનને સમજવાનો પ્રયત્ન કરવો એ પણ આપણું સૌભાગ્ય છે. કારણ સમગ્ર કલ્યમાં એક એવી કંન્યા જોણીએ નાની ઉમરમાં જ મુક્તિ-જીવનમુક્તિનો અનુભવ કર્યો અને કરાવ્યો. મા

સરસ્વતીની સાથે સાથ મા જગદમ્ભાના સંપૂર્ણ સ્વરંપનો પ્રેક્ટિકલ જીવનમાં તેઓએ અનુભવ કર્યો અને કરાવ્યો. રાજ્યોગના ચથાર્થ અભ્યાસ અને પરમપિતા શિવ પરમાત્માએ આપેલા જ્ઞાન થકી આ શક્ય બન્યું છે.

મુક્તિની અનુભૂતિ

દુનિયામાં એક કહેવત છે સા વિદ્યા ચા વિમુક્તયે, અર્થાત્ વિદ્યા એ છે કે જે મુક્તિ અપાવે. મહ્માએ રાજ્યોગની વિદ્યાને એટલા છદ સુધી જીવનમાં ધારણ કરેલી કે તેઓની પ્રત્યેક કર્મન્દ્રયો વિકાર, અવગુણ કે બુરાઈઓની સાથે-સાથે કોઈપણ પ્રકારના વ્યર્થમાંથી પણ મુક્ત થઈ હતી. પરિણામતઃ અશાંતિ, દુઃખ, ચિંતા, ભય, તનાવ, નીરસતા જેવી નકારાત્મક વાતોથી તેઓ સદા મુક્ત રહ્યા હતાં.

જીવનમુક્તિનો અનુભવ

જીવનમુક્તિનો અર્થ છે કે સંદેહ મુક્તિની અનુભૂતિ કરવી. સંદેહ તમામ પ્રકારના બંધનો અર્થાત્ તનના, મનના, ધનના, સંબંધોના, કાર્ય વ્યવહારના, સમયના, કાળના, પરિસ્થિતિઓના બંધનથી મુક્તિનો અનુભવ કરવો. મહ્માએ એ વાતને સિદ્ધ કરી બતાવ્યું કે નિરંતર, ઉચિત સમયે અને ચથાર્થ રીતે રાજ્યોગનો અભ્યાસ કરવામાં આવે તો જીવનમુક્તિની શ્રેષ્ઠ સ્થિતિને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. આપણે તો જનક રાજાની વાર્તા દ્વારા જીવનમુક્તિને સમજવાના પ્રયત્નો કર્યા છે. પરંતુ પ્રેક્ટિકલ જીવનમાં એ કેવી રીતે શક્ય બની શકે તે મહ્માના જીવન થકી અનુભવ કર્યો છે.

મા સરસ્વતીનું સંપૂર્ણ સ્વરંપ

આ સ્વરંપનો ભાવ એ છે કે માનસિક કે બૌધ્ધિક, પારિવારિક કે સામાજિક, ધર્મનીતિ કે રાજનીતિ, જ્ઞાન કે વિજ્ઞાન પ્રત્યેક સ્તરે ચોટીની

અનુભૂતિ કરવી અને પરિણામત: મનની સ્થિતપ્રણા સ્થિતિની પ્રાપ્તિનો અનુભવ કરવો, જે રાજ્યોગના અભ્યાસથી શક્ય બને છે. મમ્માનું જીવન એ વાતનું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ છે. અને એક પ્રસંગ રજૂ કરું છું. જેથી તમે આ વાતને સ્પષ્ટ અનુભવી શકશો. એક વાર મોહિનીબેને મમ્માને કહ્યું કે મમ્મા મને તો ભાષણ કરતાં આવડતું નથી. આટલા બધા લોકો સામે હું કેવી રીતે ભાષણ કરી શકું ? ત્યારે મમ્માએ જવાબ આપતા ખૂબ જ પ્રેમથી સમજાવતાં કહ્યું કે આપ મોટા-મોટા શરીરને શા માટે જુઓ છો ? આપને તો સૂક્ષ્મ આત્માને જોઈને ભાષણ કરવાનું છે. નાની-નાની આત્માને જુઓ, આત્માઓને જોઈને ભાષણ કરો. બસ. કેટલું સહજ છે !

મા જગદમ્બાનું સાક્ષાત સ્વરૂપ

કહેવાચ છે કે યોગ: કર્મષુ કૌશલમ् ! અર્થાત યોગ થકી કર્મમાં કુશળતા આવે છે. જગદમ્બાનો ભાવ જ એ છે કે કર્મની કુશળતા દ્વારા દરેક મનુષ્યાત્માઓની સર્વ મનોકામના પૂર્ણ કરવી, સંતુષ્ટ કરવા કે રાજુ રાખવા. દરેક સંકલ્પમાં, બોલમાં કે કર્મમાં કુશળતાના સાક્ષાત્કાર થવા. મમ્મા, મા જગદમ્બાનું સાક્ષાત સ્વરૂપ હતાં. કેટલાંક દૃષ્ટાંત અને પ્રસ્તુત છે.

દાઢી જનકીએ મમ્માને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે અમે કયો પુરુષાર્થ કરીએ ? ત્યારે તેઓએ માત્ર અથ શાબ્દોમાં જીવનનો સાર સંભળાવી દીધો. તેઓએ દાઢીજીને કહ્યું કે હમેશાં સમજો કે આ મારી અંતિમ પળ છે. સાધારણ દેખાતા આ વાક્યોમાં જીવનનો મર્મ તેમજ કર્મની કુશળતા દૃશ્યમાન થાય છે. મમ્મા એક કંન્યા હોવા છતાં જગતની મા બનવાનું

સૌભાગ્ય તેઓને પ્રાપ્ત થયું. તે પણ તેમની કુશળતાનું જ પરિણામ છે. મમ્મા માત્ર ૧૭ વર્ષના હતાં. ત્યારે ઘરમાં લગ્નની વાતચીત ચાલતી હતી. અનેક માંગા આવ્યા હતાં. ત્યારે પરમપિતા શિવ પરમાત્માએ તેમને ૨૪ કલાકનો સમય આપતાં કહ્યું કે રાધે, તારે નિર્ણય લેવાનો છે કે પીતાંબરદારી સાથે લગ્ન કરવા છે કે સુટ-બુટ વાળા સાથે ! રાજ્યોગના અભ્યાસથી સ્વચ્છાનું અને વિશ્વાનું કલ્યાણ કરવું છે કે પછી લગ્ન કરી એક પરિવારને સંભાળવું છે ? સમજી-વિચારીને ઉત્તર આપજો. મમ્માએ એક ક્ષણની પણ વાટ જોયા વગર જવાબ આપ્યો કે હું તો ગિરદિવની રાધે હતી, છું અને રહીશ. મારે તો સમગ્ર વિશ્વાનું કલ્યાણ કરવું છે. મમ્માએ કુશળતાપૂર્વક આપેલો જવાબ તેઓ માટે વરદાન સાબિત થયો. પરમાત્મા શિવે મમ્માને જગતના કલ્યાણ માટે નિમિત્ત બનાવ્યા. શિવપિતાએ પોતાનું સર્વસ્વ જ્યોષાવર કરી દીધું. પરમાત્મા સાથેના અતૂટ પ્રેમમાં મમ્મા સમાઈ ગયાં. રાજ્યોગના માદ્યમથી મમ્માના જીવનમાં પરમાત્માના સંગનો રૂંગ એવો ચઢ્યો કે તેઓના જીવનથી શિવ પરમાત્માના ગુણો, શક્તિઓ, વિશેષતાઓ જોવા મળી હતી. આજે પણ ભક્તિમાર્ગમાં જગદમ્બાના ચાદગાર સ્વરૂપે મંદિરો બન્યા છે.

હે ચુવા ભાઈ-બહેનો, મમ્માના કદમ ઉપર કદમ મૂકી રાજ્યોગના અભ્યાસને ચથાર્થ રીતે અનુસરીએ અને ચુવા શોર્ગ શિવને સાર્થક કરવા માટે સ્વ અને વિશ્વ કલ્યાણના કર્તવ્યાનું પાલન કરીએ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

રાજકોટ મેહુલનગર ખાતે PI ભાતા એમ.જે.ગ્રાલાનું સ્વાગત કરતાં
બ્ર.કુ. ચેતનાબેન સાથે પોલીસ ટેડ કોન્ટિબલ ભાતા આર.આર.શિંઘાર

કલારાણીમાં ‘ાધ્યાત્મિક મેળો’ના ઉદ્ઘાટનમાં MLA ભાતા જ્યંતીભાઈ,
મહેતશ્રી નાગાજુદાસ મહારાજ, ડૉ. મનહરભાઈ, બ્ર.કુ. જ્યોતિબેન.

માણીયા-હાટીના સેવાકેન્દ્રના ‘વાર્ષિક ઉત્સવ’ કાર્યક્રમમાં શુભેચ્છા
આપતાં ભાતા મહેન્દ્રભાઈ સાથે બ્ર.કુ. રૂપાબેન, બ્ર.કુ. ગીતાબેન.

વિરમગામમાં ‘છેલ્લો વિસામો’ના સ્થાને શ્રદ્ધાંજલી કાર્યક્રમમાં ભાવાંજલિ
આપતાં બ્ર.કુ.રમાબેન, શહેરનાં અગ્રણીઓ તથા બ્ર.કુ. ધર્મિષ્ટાબેન.

બંડુરીમાં પાંજરાપોળ ખાતે ‘વૃક્ષારોપણ’ કરતાં કિસનદાસ બાપુ,
ભાતા મહેન્દ્રભાઈ ગાંધી, બ્ર.કુ. મીતાબેન તથા બ્ર.કુ. દક્ષાબેન.

ગોડલ સેવાકેન્દ્રમાં આયોજુત ‘પાવર ઓફ માઇન્ડ’ વિષયની
સમજુતી આપતાં બ્ર.કુ. યિન્બનભાઈ તથા બ્ર.કુ. મનીધાબેન.

જસદાન સેવાકેન્દ્રમાં ‘રામનવમી’ નિભિતે આયોજુત ‘રામ-સીતા’ની
ગંખીનું આધ્યાત્મિક રહસ્ય સમાપ્તવાં બ્ર.કુ. ભાવનાબેન.

ઉદ્વાઢામાં વાર્ષિક ઉત્સવ નિભિતે ‘દિવ્ય ગીત જીવન સંગીત’
કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરતાં બ્ર.કુ. પાલલબેન, અગ્રણી ઉદ્ઘોગપતિઓ.

ગાંધીનગરમાં ગુજરાતના ગવર્નર ભાતા આ.પી. કોહલીને રાષ્ટ્રીય બાળ વ્યક્તિત્વ વિકાસ શિબિરનું નિર્માણ આપતાં રાજ્યોગિની સરલાદીદી, શિક્ષા પ્રભાગના રાષ્ટ્રીય સંયોજક ડૉ. હરીશ શુક્લ.

ખેડવા ગણપત ચુનિવર્સિટીમાં એન્જીનીયરિંગ શાખાનાં 'Value & Ethics' વિષયનાં વિદ્યાર્થીઓ સાથે આચાર્ય ડૉ. પી.એચ.શાહ, ડૉ. હરીશ શુક્લ, કોઓર્ડીનેટર ડૉ. વિઠુલભાઈ, ફેકલ્ટી મેઝર્સ.

અમદાવાદ ઈન્ડીયા કોલોની સેવાકેન્દ્ર દ્વારા આયોજ્યત 'અલવિદા તનાવ શિબિર'નું ઉદ્ઘાટન કરતાં રાજ્યોગિની સરલાદીદી, પ્ર.કુ. પુનમબેન, MLA ભાતા વલ્લભભાઈ કાકડીયા, ડાયમેંડ એસોશીએશનનાં પ્રમુખ ભાતા વિનુભાઈ જોગાણી, કોશેસ કાર્યકર્તા ભાતા નરસિંહભાઈ કાનાણી, બિંડર એસોશીએશનનાં પ્રમુખ ભાતા પરેશભાઈ, પ્ર.કુ. અમરબેન, પ્ર.કુ. ભાનુબેન તથા પ્ર.કુ. બાબુભાઈ.

નવસારીમાં 'નારીત્વ દર્શન' ફિલ્મ શો કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન, પ્ર.કુ. ડૉ. સુનીતાબેન, કૃષિ વિદ્યાલયનાં કુલપતિ ભાતા ડૉ.સી.જે.દાનગીરા, લાયન્સ કલબના પ્રમુખ ભાતા શરદ મહીયાર, મહિલા સમાજ જ્યોતિનાં ભાગીની રેણુકા ચોકરી તથા પ્રતિજ્ઞા કરતાં આમંત્રિત મહાનુભાવો.